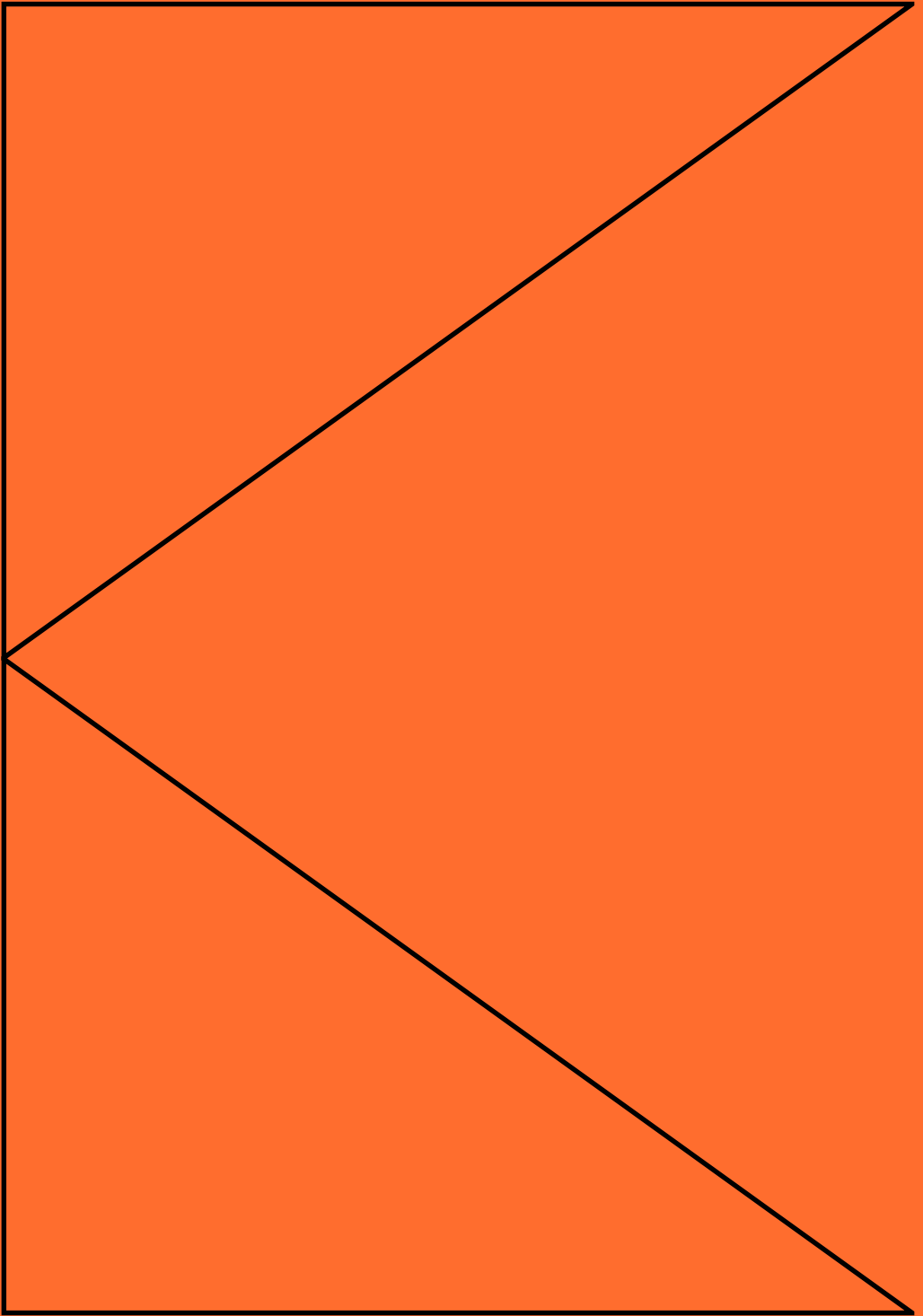

Kaunas –
Europos kultūros
sostinė 2022

SAVANORYSTĖS
programos
metodologija

Savanoris yra svarbiausias žmogus masiniuose renginiuose. Kūrybininkai ir vadybininkai gali puikiausiai atlikti savo darbus, tačiau renginio dalyviai juos retai sutinka. Dalyviai sutinka savanorius ir nuo to susitikimo priklauso renginio nuotaika. Savanoris yra pagalbininkas ir vedlys. Ir jis, ji yra vienas, viena mūsų. Tikras žmogus šalia. Būti savanoriu panašu į buvimą tikru patriotu: laisva valia eini ir darai taip, kad kitiems būtų lengviau. Kilnus darbas už kurį didelis dėkui.

*Rytis Zemkauskas
TV žurnalistas, filmų prodiuseris, rašytojas*

*Kultūristai –
„Kaunas 2022“
savanoriai,
keliantys
Kauno kultūrą
į kitą lygmenį*

TURINYS

6 KONTEKSTAS

---

10 SAVANORYSTĖ LIETUVOJE

---

14 APIE PROJEKTĄ „KAUNAS 2022“

---

22 SAVANORYSTĖS PROGRAMA SKAIČIAIS

---

26 PLANAVIMAS IR STRATEGIJA

---

30 Ką žinome?

---

36 Ko siekiame?

---

40 Kaip tai pasieksime?

---

44 Kada ir kas bus daroma?

48 **Kas ką darys?**

---

52 **Kiek visa tai kainuos?**

---

56 **PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS**

---

60 **Savanorių pritraukimas**

---

80 **Savanorių mokymai**

---

94 **Savanorių įtraukimas**

---

124 **Savanorių motyvavimas**

---

148 **PROGRAMOS PALIKIMAS**

---

156 **PROGRAMOS KOMANDA**

Ižanga

Vienas pagrindinių projekto „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“ tikslų buvo į procesą įtraukti kuo daugiau miestiečių ir padėti jiems jaustis projekto šeimininkais. Vieni prisidėjo kūryba, kiti – parama, treči – darbu. O dar pusantro tūkstančio žmonių bendruomenė prisidėjo neatlygintinai – savo laiku ir noru padėti. Tai buvo „Kaunas 2022“ savanorystės programos savanoriai – vadinamieji „Kultūristai“. Ketveri programos planavimo ir gyvavimo metai ją kūrusiai ir koordinavusiai komandai buvo pilni įspūdžių, iššūkių, pamokų ir pasiekimų. Kad visa tai neliktų vien nepakartojama patirtis, sudarėme metodologiją, kurios tikslas – pasidalyti gera praktika, metodais ir įžvalgomis. Ši knyga naudinga ne tik būsimoms Europos kultūros sostinėms. Ruošdami ją, stengėmės galvoti apie įvairias su savanoriais dirbančias organizacijas ir tai, kas joms galėtų būti aktualu. Skyriuose sužinosite, kokios priemonės padėjo parengti programos planą, kaip pavyko pritraukti, koordinuoti ir komunkuoti su 1500 savanorių, kokių kompetencijų jiems prireikė ir kas motyvavo likti programoje. Tikimės, kad kiekvienas skaitytojas atras šį tą naudingo ir pritaikomo savo organizacijose ar projektuose.

Kontekstas

Kontekstas

Visos Europos kultūros sostinės bei organizacijos, buriančios savanorius, veikia skirtingoje aplinkoje, skirtingomis sąlygomis ir turi atliepti skirtingus poreikius. Nuo to priklauso, kaip veiks savanorystės programa, kokie bus jos tikslai. Šiuo skyriumi norime įvesti į kontekstą ir atskleisti faktorius, dėl kurių programą kūreime būtent tokią.

Savanorystė Lietuvoje

Kiekviena Europos kultūros sostinė yra unikali. Tai lemia keletas faktorių: geografinė vieta, istoriniai įvykiai, per laiką susiformavusi kultūra ir dar tik kuriamos šių dienų tendencijos. Kalbant apie iniciatyvų, susijusių su savanoryste, vystymą, šie faktoriai taip pat svarbūs. Būtent jie diktuoja, kaip plačiai savanorystės reiškinys paplitęs šalyje ir koks žmonių požiūris į ją yra susiformavęs. Tai gerai iliustruoja mūsų pokalbis su kolegomis iš buvusios Europos kultūros sostinės vienoje iš Skandinavijos šalių. Tuo metu ieškojome būdų pritraukti reikiamą savanorių skaičių. Pokalbio metu pasidalijome, kad nėra paprasta pritraukti vyresnius darbingo ir pensinio amžiaus savanorius. Kolegės žiūrėjo į mus nuostabos kupiniais veidais. Jos patikino, kad tereikia „apsilankyti bet kuriame socialiniame klube, kur laisvalaikiu renkasi dirbantys ar į pensiją išėję žmonės, ir juos pakviesti“. Deja, Lietuvoje tokie klubai, kur žmonės rinktųsi dalyvauti visuomenei naudingoje veikloje, nėra labai paplitę. Su įvairiomis senjorus vienijančiomis asociacijomis Kaune jau buvome susisiekę – didelio susidomėjimo savanoryste jie, deja, neparodė. Kalbėdamiesi pastebėjome, su kokia skirtinga realybe gali susidurti dvi Europos kultūros sostinės, ir supratome, kad dėl to joms turėtų būti taikomi skirtingi savanorystės programos planavimo, įgyvendinimo bei rezultatų vertinimo procesai.

Ką apie savanorystės situaciją Lietuvoje sako tyrimai? Pagal 2019 m. atliktą gyventojų apklausą, per pastaruosius 12 mėnesių savanoriškoje veikloje dalyvavo 13 proc. gyventojų, o 31 proc. atsakė, kad nedalyvavo ir dalyvauti neketina. Apklausoje atsakymai taip pat parodė, kad dažniau savanorystę teigiamai vertina moterys ir jaunesnio amžiaus žmonės, o skeptiškiau – vyriausių apklausoje dalyvavusių amžiaus kategorijų žmonės. Esmine priežastimi nesavanoriaujantys asmenys nurodė laiko stoką (50 proc.). Paklausus, kokią savanorystės sritį rinktųsi nesavanoriaujantieji, kultūrinių renginių organizavimą pažymėjo tik 15 proc. apklaustųjų:

29%

*Rūpintis
benamiais
gyvūnais*

17%

*Puosenėti gamta,
tvarkyti aplinką*

10%

*Dalyvauti
organizuojant
bendruomenės
gyvenimą*

10%

*Dalyvauti
organizuojant
sporto renginius*

10%

*Prižiūrėti vienišus
žmones ar žmones
su negalia*

7%

*Dalyvauti
organizuojant
kultūros
renginius*

6%

Rinkti labdarą

5%

Dirbti su vaikais

3%

*Ginti ir
atstovauti
savo ir
bendraminčių
interesus
valstybės
institucijose*

1%

*Teikti profesines
konsultacijas*

2%

Kita

1 iliustr. Nesavanoriaujančių tyrimo dalyvių atsakymai į klausimą „Jei būtumėte savanoris (-ė), kokiose veiklose norėtumėte savanoriauti?“.

Iš šių duomenų matome, kad savanorystė Lietuvoje nėra labai paplitęs reiškinys, ypač tarp vyrų ir vyresnių žmonių. Iš skirtingų savanorystės krypčių, galimybę prisidėti prie kultūros renginių organizavimo rinktūsi ženkliai mažiau žmonių, nei rūpinimąsi gamta arba gyvūnais. Taigi Europos kultūros sostinės savanorystės programa turėjo ne tik kurti efektyvias savanorių pritraukimo strategijas, bet ir pasistengti savanorystę kultūroje pateikti kaip patrauklią sritį.

Svarbu paminėti, kad įtaką savanorystei projekte „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“ (toliau tekste – „Kaunas 2022“) turėjo ne tik bendras visuomenės požiūris į savanorystę, bet, tikime, ir tokie stiprūs veiksniai, kaip COVID-19 pandemija ir Rusijos karas prieš Ukrainą.

Pirmasis COVID-19 atvejis Lietuvoje buvo patvirtintas 2020 metų vasario 28 d. Po jo buvo įvestas beveik aštuonis mėnesius (su pertrauka) trukęs karantinas, kuris baigėsi tik 2021 m. liepos 1 d. Šiuo laikotarpiu turėjome intensyviausiai ruoštis savo programai. Tačiau Lietuvoje buvo ribojami ar stabdomi renginiai, gyvus įvadinius ir komandos formavimo susitikimus teko kelti į virtualią erdvę, visuomenė buvo skatinama likti namuose ar prisidėti prie savanorystės su COVID-19 susijusiose pozicijose.

Plataus masto Rusijos karinė invazija į Ukrainą prasidėjo 2022 metų vasario 24 d. – pačioje titulo metų pradžioje. Rašant šią metodologiją, karas tebevyksta. Neturime tyrimais pagrįstų rodiklių, tačiau manome, kad tai galėjo daryti įtaką užsienio savanorių, turistų ir projekto svečių iš užsienio atvykimui. Be to, išaugo savanorystės poreikis, nukreiptas į pagalbą Ukrainai.

Taigi tokie veiksniai, kaip žmonių įprotis dalyvauti visuomenei naudingoje veikloje ir požiūris į savanorystę ar epidemiologinė ir geopolitinė situacija Europoje, sudaro specifines sąlygas, kuriant ir įgyvendinant savanorystės programą. Bandant perimti patirtį iš kitų šalių, miestų ar organizacijų ir pritaikyti ją kitoje aplinkoje, labai svarbu į tai atsižvelgti.

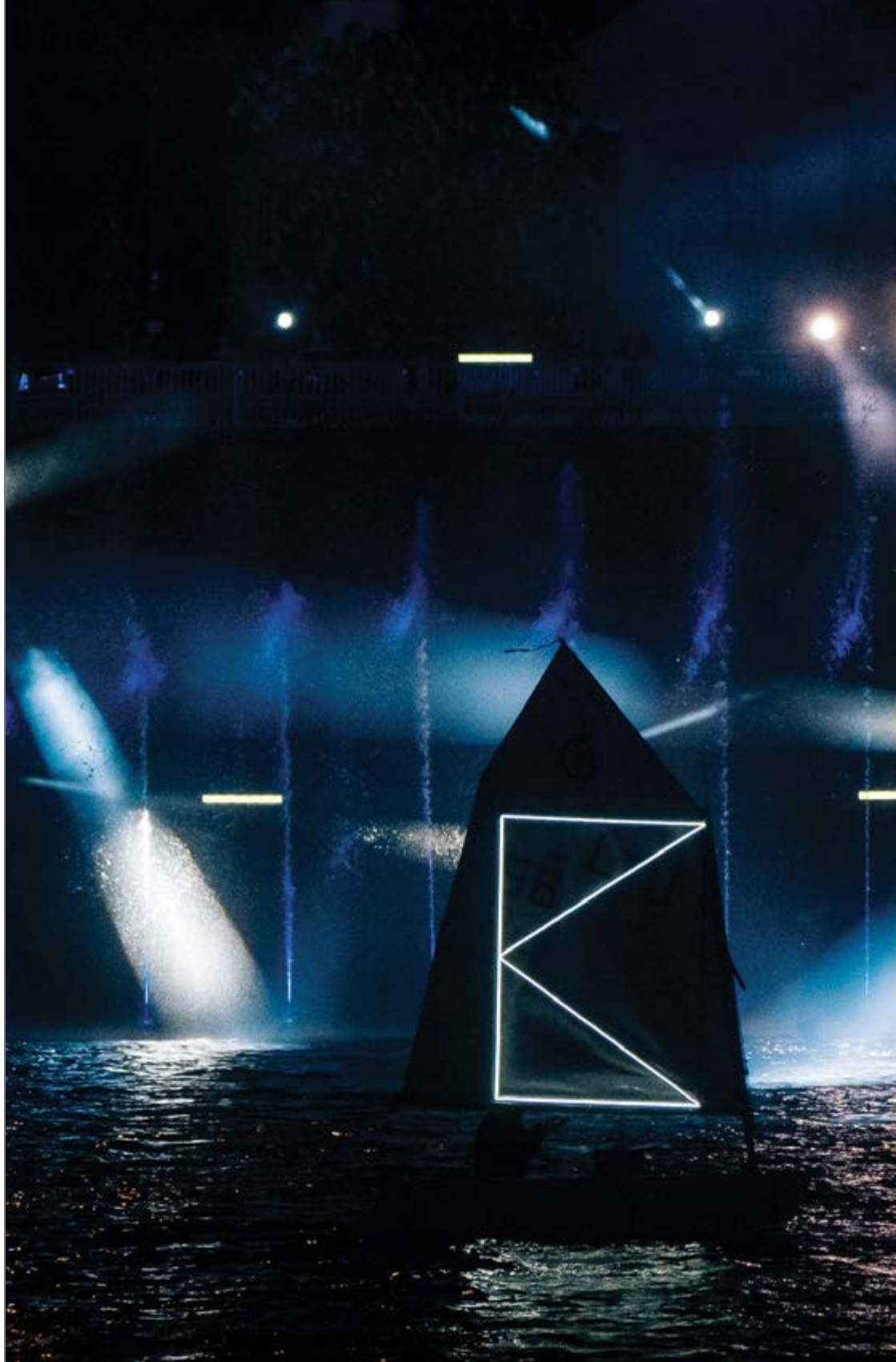

Apie projektą
**„Kaunas –
Europos kultūros
SOSTINĖ 2022”**

Nuo pat projekto užuomazgų miestiečių įtraukimas buvo svarbi dedamoji, užtikrinanti pasisekimą ir išliekamąją vertę. Norėjome, kad Europos kultūros sostinės programa įgalintų miesto gyventojus tapti nuolatiniais kultūros vartotojais ir suteiktų žinių bei įrankių, leidžiančių kurti ir puoselėti kultūrą patiems. Dėl šios priežasties programa buvo orientuota į įvairias bendruomenes ir glaudų ryšį su jomis. Nesvarbu, ar tai būtų kiemo, rajono, architektūros mylėtojų ar litvakų kultūros atstovai, projektas visiems suteikė terpę pasisakyti, burtis ir skleisti žinią jiems rūpimais klausimais. Europos kultūros sostinės Kaune programą sudarė net aštuonios skirtingos kryptys, paremtos įvairiais miestiečių poreikiais.

*Norėjome, kad Europos kultūros
sostinės programa įgalintų miesto
gyventojus tapti nuolatiniais
kultūros vartotojais ir suteiktų žinių
bei įrankių, leidžiančių kurti ir
puoselėti kultūrą patiems.*

Modernizmas ateičiai

Skatino bendruomenių sąmoningumą ir ryšį su Kauno tarpukario modernizmo architektūros paveldu bei stiprino jo aktualumą Europos mastu.

Atminties biuras

Rinko žmonių istorijas, jas garsino ir siekė atgaivinti daugiatautę Kauno miesto ir rajono atmintį, stiprino skirtinųjų čia gyvenančių bendruomenių ryšį ir bendravimą.

Dizainas laimei

Kūrė naują supratimą apie patogų miestą ir miestietiškumą, paremtą dizainerių bei aplinkos specialistų rekomendacijomis. Programa apėmė mokymąsi pritaikyti viešąsias erdves bei kultūrą visiems ir ugdė šiuolaikinį miestietį.

Kylantis Kaunas

Skirta įvairaus amžiaus jaunajai kartai. Programos tikslas – spręsti jaunimo emigravimo iš Kauno ir Kauno rajono problemą ir padėti kurti tokią aplinką, kurioje jie norėtų gyventi.

Šiuolaikinės seniūnijos

Jungė Kauno rajono gyventojus su menininkais ir specialistais, kurie padėjo atskleisti ir stiprinti unikalų seniūnijų identitetą.

Kultūros partnerystės

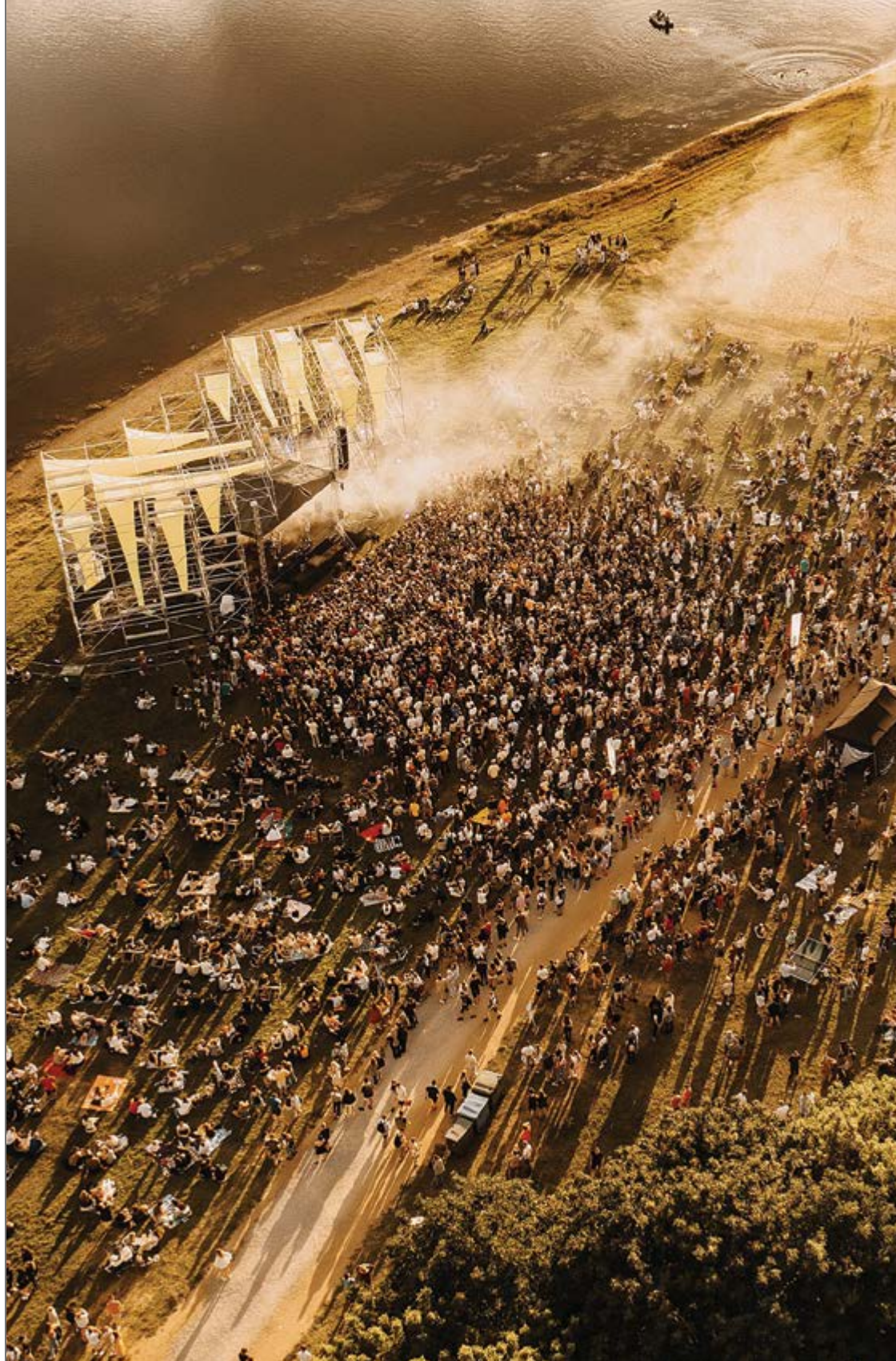
Kultūros organizacijų ir kūrėjų tinklas, kartu su „Kaunas 2022“ vystantis daugiau nei 100 unikalių meninių projektų, skirtų specialiajai 2022 metų programai.

Visi kaip vienas

Didino Kauno miesto ir rajono žmonių bendruomeniškumą per kultūrinius užsiėmimus: skatino gyventojus per bendras veiklas burtis į glaudžias ir kūrybingas bendruomenes.

Kauno mitas

Pramoginė programos dalis, kurios metu, pasitelkiant visas esamas ir naujai kuriamas Kauno istorijas, buvo ruošiami didžiųjų 2022 metų renginių siužetai. Kartu su miesto gyventojais kūrėme originalų miesto mitą, kaip priemonę pilietiškumui, bedradarystei ir kūrybiškumui skatinti.

Kaip ir minėta anksčiau, vienas svarbiausių projekto tikslų buvo pakviesti miestiečius tapti projekto bendraautoriais. Tai tapo puikia terpe savanorystės programai, kviečiančiai prisijungti prie vykstančių veiklų ir skatinančiai tapti aktyviais kultūros sektoriaus dalyviais.

Savanorystės programos raidai įtakos turėjo ir tai, kad savanorių pagalba reikėjo ne tik titulo metais, bet ir pasiruošimo laikotarpiu. Nuo pat 2017-ųjų, kai Kaunas iškovojo Europos kultūros sostinės titulą, komanda aktyviai veikė, burdama bendruomenes, pratindama miestiečius prie įvairių kultūrinių iniciatyvų, renginių bei festivalių, ir ruošė tvirtą pagrindą 2022 metams.

Skaičiuojama, kad iki 2022-ųjų buvo įgyvendinta daugiau nei 1500 renginių ir iniciatyvų, o vien 2022-aisiais turėta per 1300 įvairaus dydžio renginių: nuo keramikos dirbtuvių, kuriose pakako vieno ar poros savanorių pagalba, iki Europos kultūros sostinės metų atidarymo, kuriame savanoriavo apie 800 kauniečių, Kauno rajono gyventojų ir miesto svečių.

Tam, kad visus renginius būtų galima įgyvendinti, kaip planuota, privalėjo atsirasti ilgalaikį gyventojų įsitraukimą skatinanti kompleksinė savanorystės programa.

Savanorystės
programa
skaičiais

Daugiau kaip
1500
savanorių.

107 apmokyti
komandos lyderiai.

67 apmokyti
svetingumo
savanoriai.

Daugiau kaip
550 renginių,
kuriuose prisidėjo
savanoriai.

Titulo metais
savanoriai dirbo
daugiau kaip
70 000
valandų.

Atidarymo
renginyje vienu
metu prisidėjo
800 savanorių.

**Dažniausios
savanorių
pozicijos:**

Pasiruošimo ir
techninė pagalba.

Svetingumas.

Žiūrovų nukreipimas
ir informavimas.

Pagalba meninin-
kams ir atlikėjams.

Dalyvavimas
pasirodymuose.

Prieinamumo
užtikrinimas.

Savanorių koordi-
navimas ir informa-
vimas.

Nuotolinė
savanorystė.

47%

18 - 29

30%

Iki 18

17%

30 - 45

5%

46 - 65

1%

66+

Planavimas *ir* *strategija*

Planavimas ir **strategija**

Didžiausio Europoje kultūrinio projekto savanorystės programos kūrimas yra sudėtinga užduotis. Tačiau kuo sudėtingesnė užduotis, tuo naudingesnis yra kruopščiai iš anksto parengtas planas. Būtent planavimo procese galima sudėtingą užduotį suskaidyti į mažesnes ir, kasdien jas sprendžiant, tikslingai judėti tikslo link. Aiškų planą, kuriuo vadovaudamiesi visi komandos nariai žinotų, ką kasdien reikia atlikti, buvo pagrindinis planavimo proceso tikslas. Šis skyrius bus apie tai, iš ko susidėjo „Kaunas 2022“ savanorystės programos planavimo procesas, kokios priemonės padėjo rengiant planą, kokios buvo programos strateginės gairės ir kuo grindžiant jos buvo sudėliotos.

*„Kaunas
2022“
savanorystės
programos
planavimas
apėmė
šias dalis:*

*1. Apžvalga –
ką žinome?*

*2. Savanorio kelionė –
kaip to sieksime?*

*3. Laiko planas –
kada ir kas bus daroma?*

*4. Komanda –
kas ką darys?*

*5. Biudžetas –
kiek tai kainuos?*

Ka
žinome?

Ką žinome?

Pirmieji žingsniai, davę atspirtį nuosekliam planavimo procesui, buvo nustatyti preliminarų programos ir partnerių savanorių poreikį bei surinkti įžvalgas iš savanorystės programos jau įgyvendinusių Europos kultūros sostinių (toliau tekste – EKS) atstovų.

EKS atstovai turi privilegiją naudotis tinklu ir kontaktais, kurie atvirai dalijasi patirtimi. Išsiginę esmines klausimų sritis, susisiekėme su „Wroclaw 2016“ (Lenkija), „Aarhus 2017“ (Danija), „Hull 2017“ (Didžioji Britanija), „Rijeka 2020“ (Kroatija) ir „Novi Sad 2021“ (Serbija) savanorystės programų koordinatoriais. Į juos kreipėmės šiais klausimais:

Savanorių poreikis.

Kiek savanorių reikia ilgalaikei savanorystės programai palaikyti? Kiek jų reikia tokiam masiniam renginiui, kaip atidarymas? Kokie pagrindiniai savanorių vaidmenys? Kokie specifiniai įgūdžiai būtini?

Žmogiškieji ištekliai.

Koks yra optimalus programos komandos dydis?

Savanorių įtraukimas į veiklas.

Savanorių registracijos procesas, įvadas, komunikacija.

Motyvacinė sistema.

Savanorių motyvavimo poreikis ir veiksmingiausios priemonės.

Kompetencijų kėlimas.

Savanorių informavimas apie projektą, įgūdžių specifinėms atsakomybėms vystymo būdai.

Savanorių koordinavimo sistema.

Naudotų platformų vertinimai.

Savanorių koordinavimo specifika masinių ir nedidelių renginių metu.

Atsakomybių pasiskirstymas, žmogiškieji ištekliai, koordinavimo procesas.

Įvairių savanorių grupių įtraukimas į projektą.

Užsieniečiai, profesionalai, vyresnio amžiaus asmenys.

Savanorystės programos įvaizdis.

Vizualinis identitetas, savanorių apranga, atributika, išorinė komunikacija.

Teisinė bazė.

Savanorystės sutarties funkcijos ir turinys.

Interviu su EKS savanorių programos vadovais padėjo sutaupyti laiko, pasisemti žinių, geriau suprasti būsimus iššūkius ir išsikelti tikslus. Ši apklausa taip pat leido suprasti, kur geriausia investuoti laiką ir dėmesį. Štai keletas svarbiausių įžvalgų:

- Verta investuoti į patrauklų ir išskirtinį savanorių programos identitetą.
- Intensyviai dirbant su didele savanorių komanda, būtina specialiai pritaikyta skaitmeninė savanorių koordinavimo platforma.
- Su savanoriais dirbančius asmenis (projektų vadovus, partnerius) svarbu supažindinti su šio darbo specifika, savanorių pasitelkimo galimybėmis ir ribomis.
- Savanorius labiausiai motyvuoja daug asmeninio bendravimo.
- Savanorių mokymai yra abipusė nauda organizacijai ir savanoriams.
- Profesionalios savanorių programos komandos samdymas reikalauja daugiausia finansinių išteklių, tačiau labiausiai atsiperka.

Rekomendacija:

Kuriant ar tobulinant savanorystės programą, verta prašyti panašių organizacijų atstovų pasidalyti patirtimi.

Jei tokios galimybės nėra, daug informacijos galima rasti internete, apklausus kitų organizacijų savanorius ar net patiems įsitraukus į savanorystę panašioje organizacijoje.

Taip pat naudingos informacijos galima susirinkti iš kolegų ar savanorių grįžtamojo ryšio.

Ko
siekiamė?

Ko siekiamo?

Yra daugybė būdų įgyvendinti savanorystės programą, todėl, surinkus naudingą informaciją, kitas žingsnis turėtų būti tikslų įsivardijimas. Tai padeda nusistatyti prioritetines veiklos kryptis ir sutelkti komandos pastangas.

Esminė ir akivaizdi savanorystės programos funkcija – aprūpinti projekto renginius savanorių pagalba. Tačiau Europos kultūros sostinės titulas yra svarbus viso miesto mastu. Tai įpareigoja kelti tikslus ne tik projekto ribose.

Mūsų išsikelti tikslai:

Miesto lygmuo

Skatinti kauniečių aktyvumą, suteikti jiems galimybę tapti savo miesto kūrėjais bei ambasadoriais, savanoriaujant kultūrinėje veikloje, ir didinti savanorių profesionalumą kultūros sektoriuje.

Projekto lygmuo

Įtraukti savanorius į „Kaunas 2022“ bei partnerių organizuojamas veiklas, stiprinti jų kompetencijas ir motyvaciją, padedant jaustis svarbia projekto dalimi.

Svarbu, kad suformuluotas tikslas būtų įgyvendinamas. Toks tikslas gali ne tik padėti nustatyti prioritetines veiklos kryptis, bet ir numatyti, kokių konkrečiai priemonių galima imtis, norint jį pasiekti. Mes pasitelkėme šias priemones:

Miesto lygmuo

1. Informuoti apie galimybę savanoriuoti ir skatinti Kauno miesto bei rajono gyventojus prisijungti prie savanoriškos kultūros sektoriuje.

2. Kelti kultūrinių organizacijų Kaune kompetencijas, dirbant su savanoriais.

Projekto lygmuo

3. Sukurti prieinamą sistemą bei įrankius, leidžiančius įvairių socialinių grupių savanoriams įsitraukti į „Kaunas 2022“ organizuojamą savanorišką veiklą.

4. Sukurti prieinamą sistemą bei įrankius, leidžiančius „Kaunas 2022“ programų kuratoriams ir partneriams gauti pagalbą iš savanorių.

5. Sukurti motyvacinę sistemą.

6. Sukurti kompetencijų kėlimo sistemą.

7. Sukurti vientisą ir atpažįstamą savanorių identitetą.

Įžvalga:

įgyvendinamo tikslo išsikėlimas padeda ne tik kryptingiau dirbti, bet ir numatyti, kokių konkrečiai priemonių galima imtis, norint jį pasiekti.

Kaip tai
pasiöksime?

Kaip tai pasieksime?

Priemonių nustatytam tikslui pasiekti įsivardijimas yra naudingas, tačiau, norėdami užtikrinti sklandų savanorių įsitraukimo procesą ir iš anksto identifikuoti galimus iššūkius, nusprendėme į procesą pažvelgti iš vartotojo perspektyvos. Sukūreime savanorio patirties kelionę ir detaliai išanalizavome kiekvieną žingsnį, kaip nieko nežinantis kaunietis tampa motyvuotu ir įsitraukusiu savanoriu.

Savanorio PATIRTIES kelionė

Pritraukimas

Įtraukimas į veiklas

Edukavimas

Motyvacijimas

Šis metodas padėjo ne tik pažvelgti į procesą iš savanorio perspektyvos, nuspėti galimus jo veiksmus, bet ir identifikuoti būtinas įgyvendinti užduotis.

Pritraukimas:

- rinkodaros / komunikacijos kampanijos, interneto svetainė;
- informacija „Kaunas 2022“ ir partnerių renginiuose bei biuruose;
- patrauklus savanorystės programos identitetas;
- partnerystės vystymas (universitetai, įmonės ir pan.);
- lengvai prieinama, paprasta registracijos forma;
- kvietimas į įvadinį susitikimą;
- kvietimas prisijungti prie „Facebook“ grupės.

Įtraukimas į veiklas:

- platforma kolegų poreikiams surinkti, atviras kvietimas partneriams;
- lengvai prieinama, patraukli savanorystės užklausa į renginį ar projektą.

Edukavimas:

- mokymų savanoriams poreikis, formatas ir turinys;
- mokymų kolegoms ir partneriams poreikis, formatas ir turinys.

Motyvacijimas:

- padėkos ir bendruomenės būrimo renginiai;
- esamų savanorių ir jų indėlio matomumas;
- atributika;
- maitinimas.

„Kaunas 2022“ savanorystės programos tikslas buvo įtraukti kuo daugiau žmonių, nepaisant amžiaus ar tautybės, todėl, siekdami užtikrinti prieinamumą, vyresniems savanoriams ir užsieniečiams kūrėme atskiras savanorio keliones.

Įžvalga:

savanorio patirties kelionės sukūrimas padėjo identifikuoti būtinus įgyvendinti veiksmus ir išvengti galimų iššūkių.

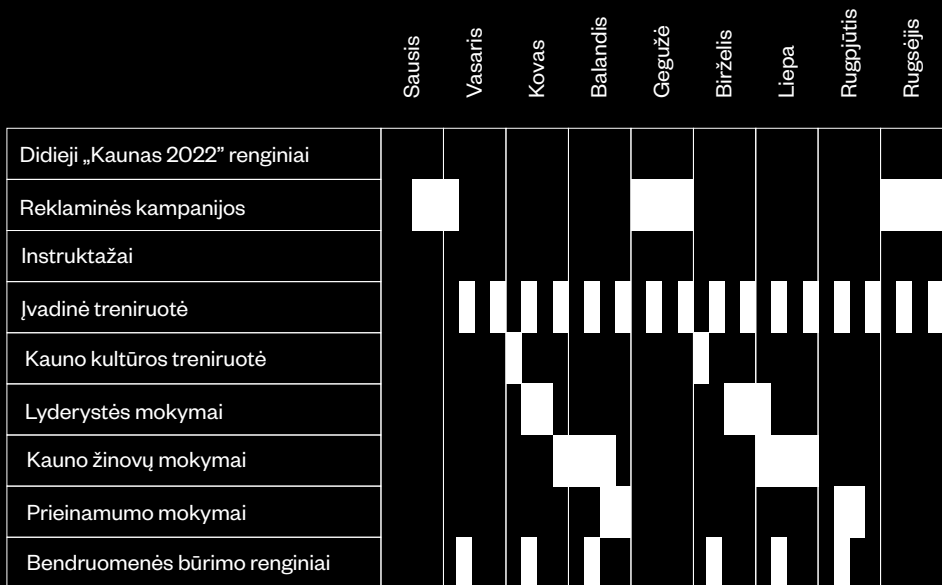

Kada ir kas
bus
daroma?

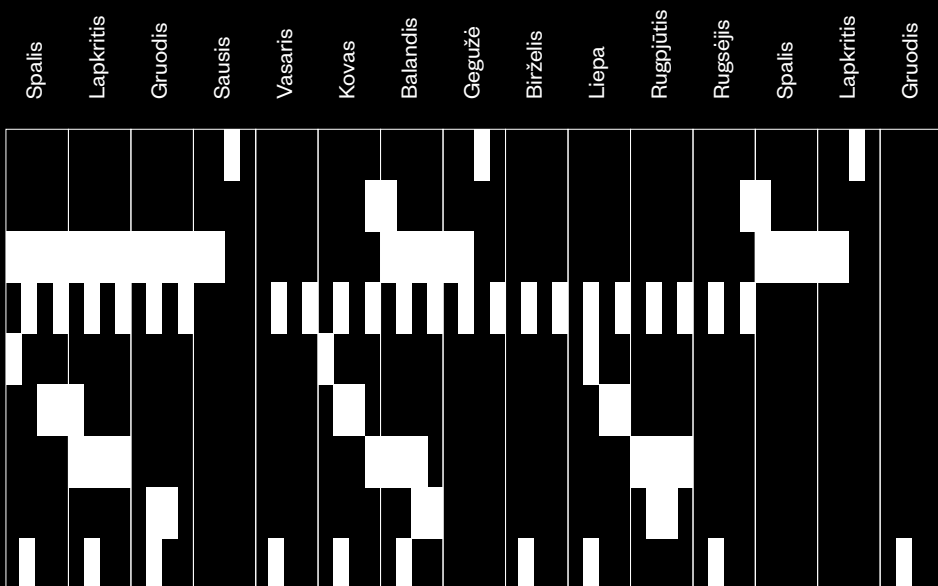
Kada ir *kas bus* DAROMA?

Vystant bet kokį projektą, ypač jei veikla turi aiškius terminus, naudinga veiksmus išdėlioti laiko plane. Tai leidžia sistemingai koordinuoti komandos darbą, sudėlioti prioritetus, laiku atlikti reikiamus veiksmus ir tiksliau suplanuoti biudžetą.

„Kaunas 2022“ savanorystės programos 2021 - 2022 m. planas.

Planuojant „Kaunas 2022“ savanorystės programą, visi veiksmai laiko plane atsirado, galvojant apie du didžiausius iššūkius: atidarymo renginį ir titulo metų intensyvumą. Buvo patogu grupuoti užduotis pagal savanorio kelionę. Laiko planas padėjo numatyti ir programos turinį, t. y. kiek komunikacijos kampanijų, mokymų ir bendruomenės kūrimo susitikimų reikės, kad iki atidarymo turėtume pakankamą informuotų ir motyvuotų savanorių skaičių.

Išvalga:

laiko planas padeda apibrėžti finansinius ir žmogiškuosius išteklius bei sistemingai judėti tikslo link.

Kas ką
darys?

Kas *ką* DARYS?

Sudarytas laiko planas atskleidė būsimų darbų apimtį, o kartu – ir didesnės komandos poreikį. Šiam poreikiui pagrįsti teko apibrėžti kiekvieno komandos nario atsakomybes, užduoti klausimų ir susidaryti gilesnį įspūdį apie programą, kurią sudėtinga perteikti statiniu vaizdu reklamoje ar plakate. Didesnis privalumas – kai programą pristato patys dalyviai. Tai parodo jų svarbą, atsakomybę ir pažeria jaunimui įdomių istorijų!

Išvalgos:

Aiškiai apibrėžtos atsakomybės pasitarnauja specialistų įdarbinimo, koordinavimo ir pasiekimų vertinimo procesuose.

Turint daugiau specialistų, galima imtis papildomų veiklų: vystyti tarptautinius mainus, skirti daugiau dėmesio pasyviau įsitraukusioms grupėms, didinti prieinamumą ir t.t.

Savanorių programos kuratorė:

- savanorių programos turinio ir procesų planavimas, koordinavimas, tobulinimas;
- komandos valdymas pagal programos laiko planą;
- programos biudžeto valdymas ir viešųjų pirkimų metinių planų sudarymas;
- pagrindinių tiekėjų atranka, viešieji pirkimai ir sutartys (transportas, maitinimas, atributika);
- komandos ir partnerių poreikių derinimas, savanorių mobilizavimas ir vadyba didžiuosiuose metų renginiuose;
- 2022 metų poreikių identifikavimas, planavimas, pritaikymas programoje;
- rinkodaros ir komunikacijos kampanijų inicijavimas bei priežiūra;
- komandinis darbas didžiųjų renginių metu.

Savanorių programos koordinatorius (komunikacijos klausimais):

- komunikacija su naujais ir esama savanoriais;
- komunikacijos socialiniuose tinkluose palaikymas;
- savanorių vadybos platformos diegimas, testavimas, koordinavimas;
- organizatorių poreikio tikslinimas ir užklausų savanoriams formulavimas;
- savanorių atributikos, maitinimo renginių metu koordinavimas;
- ataskaitų pildymas;
- komandinis darbas didžiųjų renginių metu.

Savanorių programos koordinatorius (edukacijos ir motyvacijos klausimais):

- visų mokymų turinio tobulinimas, vadyba, fasilitavimas, informacinės medžiagos ruošimas;
- motyvacinių ir komandos formavimo renginių organizavimas bei fasilitavimas;
- ataskaitų pildymas;
- savanorių motyvacinių priemonių platinimas;
- komandinis darbas didžiųjų renginių metu.

Komandos nariai kasdien dirbo prie užduočių, susijusių su jiems priskirtomis atsakomybėmis, o didžiausių „Kaunas 2022“ renginių metu susitelkdavo į bendrą komandinį darbą – tuomet atsakomybės persiskirstydavo.

Kiek visa tai
kainuos ?

Kiek *visa tai* KAINUOS?

Sudarius veiksmų planą ir įsivardijus savanorių poreikį, pagaliau galima planuoti biudžetą. „Kaunas 2022“ organizacijoje reikiamos prekės ir paslaugos buvo įsigyjamoms viešųjų pirkimų būdu, todėl tikslus biudžeto planavimas buvo ne tik rekomenduotinas, bet ir privalomas. Diagramoje matyti, iš ko buvo sudarytas „Kaunas 2022“ savanorystės programos biudžetas.

Didžiąją biudžeto dalį skyrėme maitinimui. Net jei tai tik vandens buteliukas ir sumuštinis – savanoris jaučia organizatoriaus rūpestį. Jei biudžeto tam visai nėra, galima kreiptis į rėmėjus ar bent informuoti, kad maisto savanoriai atsineštų patys.

Taip pat didelė dalis teko atributikai. Reikėjo išsiskiriančia apranga aprūpinti labai didelį būrį nuolat besikeičiančių žmonių. Jei biudžeto tam nėra, galima pasitelkti ir mažiau kainuojančius skiriamuosius ženklus: lipdukus ar akreditacijas.

Reklaminių veiksmų palaikymas ilgalaikėje savanorystės programoje buvo būtinas, nes tik nedidelė savanorių dalis yra lojalūs ar turi galimybę prisidėti viso projekto metu. Taip pat didelių finansinių išteklių pareikalavo atidarymo savanorių pritraukimo kampanija, be kurios nebūtų pavykę pritraukti reikiamo kiekio žmonių. Yra ir nemokamų būdų informuoti visuomenę apie galimybę jungtis prie jūsų iniciatyvos (daugiau apie juos skaitykite skyriuje „Pritraukimas“).

Mokymai mūsų programoje buvo ypač svarbūs – ne tik kaip savanorių informavimo, bet ir kaip ryšio kūrimo bei motyvavimo priemonė. Jei nėra biudžeto mokymų vedėjams, galima mokymus vesti patiems, kviesti lektorius neatlygintinai arba remtis mentorystės pagrindais.

Kurdami ilgalaikę „Kaunas 2022“ savanorystės programą, pasitelkėme nuoseklų planavimą. Tai laikui imlus procesas, tačiau ilgalaikėje perspektyvoje įdėtos pastangos ir skirtas laikas pasiteisina atsiperka. Įgyvendinimo etape aiškus planas suteikia kryptį, nustato, ką ir kaip reikia atlikti, padeda iš anksto numatyti, kokių finansinių ir žmogiškųjų išteklių reikės.

BIUDŽETAS

2021–2022 metais

26%

Matinimas

23%

Atributika

18%

Reklama

13%

Mokymai

8%

Patalpų nuoma

6%

*Techninis
aptarnavimas*

3%

Transportas

2%

Spauda, leidiniai

1%

*Programinė
įranga*

Programos *įgyvendinimas*

Programos *įgyvendinimas*

„Kaunas 2022“ savanorystės programos strategija buvo grįsta savanorio patirties kelione, todėl šio skyriaus struktūra atspindi keturis savanorio patirties kelionės žingsnius: savanorių pritraukimą, mokymus, įtraukimą į veiklas ir sistemą, padėjusią palaikyti savanorių motyvaciją projekto metu.

Kiekviename poskyryje pristatysime, kaip sekėsi įgyvendinti numatytą planą, ko išmokome, kas pasiteisino, o ką būtų galima daryti geriau.

Savanorių *pritraukimas*

Savanorių pritraukimas

Prie savanorystės programų žmonės jungiasi dėl įvairių priežasčių: juos motyvuoja projekto tikslas, galimybė sutikti bendraminčių, noras save realizuoti ir kt. Tačiau tam, kad galėtų identifikuoti priežastį, paskatinusią užpildyti anketą, pirmiausia jie turi sužinoti apie pačią programą ir susidaryti gerą įspūdį apie ją.

Programos įvaizdžiui įtaką daro daug faktorių. Vienus jų galima inicijuoti ar formuoti, kiti egzistuoja savaime ir nepriklauso nuo mūsų, kaip savanorystės programos kūrėjų, pastangų. „Kaunas 2022“ savanorystės programoje buvo svarbūs keli faktoriai, kuriuos sistemingai formavome, siekdami sukurti gerą programos įvaizdį ir pritraukti savanorių.

*Galima
paveikti:*

*Negalima
paveikti:*

*Programos identitetas
Interneto svetainė
Reklaminės žinutės*

*Organizacijos darbuotojai
Esami savanoriai
Organizacijos įvaizdis*

Savanorystės programos įvaizdis

Užpildyta anketa

1 iliustr. Savanorystės programos įvaizdį formuojantys faktoriai, kuriuos nusprendėme vystyti.

Programos *identitetas*

Prieš imdamiesi bet kokių komunikacinių veiksmų, pirmiausia nusprendėme investuoti į programos identitetą. Kurdami „Kaunas 2022“ savanorystės programos įvaizdį, didžiausią dėmesį skyrėme šioms priemonėms: pavadinimui, logotipui, spalvoms, šriftams, spaudos ir skaitmeninių priemonių vizualiniam stiliui bei savanorių aprangos dizainui. Visa tai nugulė „Kaunas 2022“ savanorystės programos stiliaus knygoje.

Pavadinimas

Projekto „Kaunas 2022“ savanorius pavadinome „Kultūristais“. Kultūrizmas neturi nieko bendra su menu – šį žodį pasitelkėme dėl šmaikštaus žodžių žaismo. Kūrybiškas požiūris ir humoras, kuriant savanorių pavadinimą, padėjo atspindėti savanorystės programos nuotaiką ir toną, iškomunikuoti menišką ir džiugią jos atmosferą. Žodis „Kultūristas“ asocijuojasi su fizine jėga, energija, stiprybe. Perkėlus šias asociacijas į kultūrinio projekto kontekstą, jos pasitarnavo, kuriant pozityvų „Kaunas 2022“ savanorių, kaip stiprių ir energingų žmonių, įvaizdį. Tiesa, „Kaunas 2022“ yra ne vienintelė savanorystės programa, suteikusi vardą savo savanoriams („Aarhus 2017“ juos vadino „Rethinkers“, „Galway 2021“ – „Wavemakers“ ir pan.). Šie pavadinimai padeda iškomunikuoti savanorių paskirtį projekte ir bendrą tikslą, kuria priklausymo bendraminčių grupei jausmą.

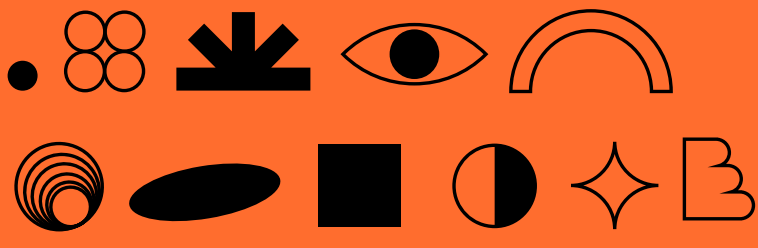
Vizualinis stilius

Svarbiausios vizualinio stiliaus dalys: logotipas, spalvų paletė ir šriftai. Dauguma su savanoriais dirbančių organizacijų komunikacijai naudoja savo organizacijos stilių, tačiau projekte, turinčiame daug skirtingų programų, buvo itin svarbu atrasti vizualinį identitetą, kuris ir išsiskirtų, ir akivaizdžiai sietųsi su projektu.

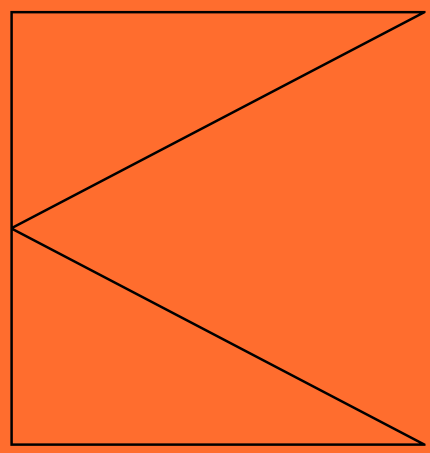
Spalvų paletėje atsirado keturios pagrindinės spalvos: juoda, pilka, balta ir ryškiai oranžinė. Žvelgiant iš simbolinės perspektyvos, oranžinė spalva atspindėjo „Kultūristų“ energiją ir veržlumą, o iš praktinės – puikiai išskyrė savanorius renginių metu ir leido atkreipti į juos dėmesį minioje.

Logotipo pagrindas – projekto „Kaunas 2022“ simbolis, kuriame pavaizduotos įvairių formų figūrėlės. Jos ne tik simbolizavo savanorių įvairovę, bet ir pasitarnavo kaip grafiniai elementai, kuriant programos komunikacines priemones.

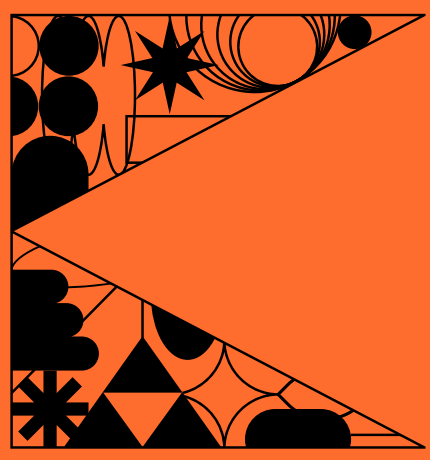
Aiškus vizualinis stilius itin pasitarnavo vystant kitas komunikacines priemones ir savanorių atributikos dizainą. Vadovaujantis juo, buvo lengva palaikyti komunikacijos nuoseklumą ir sutaupyti laiko, operatyviai priimant sprendimus, kaip turėtų atrodyti vėliau kuriamos priemonės: pristatymo skaidrės, interneto svetainė, savanorių striukės ir t. t.

+

=

2 iliustr. „Kultūristų“ programos logotipo simbolika ir sudedamosios dalys.

Savanorių aprasanga

Savanorių aprangos komplektą sudarė marškinėliai, striukė nuo vėjo ir lietaus, šiltas džemperis, juosmens krepšys ir prisiuvami mokymų baigimo ženkliai. Marškinėliai ir striukė buvo skirti kiekvienam savanoriui, o likusi atributikos dalis skiriama daugiau į veiklas įsitraukusiems savanoriams. Savanorių apranga projekte turėjo keletą funkcijų. Pirmiausia, tai buvo skiriamoji priemonė, todėl siekėme, kad apranga būtų ryški ir išskirtinė. Kaip vėliau paaiškėjo, striukei parinkta ryškiai oranžinė spalva buvo itin geras sprendimas. Net nakties metu daugiatūkstantinėje minioje organizatoriai ir žiūrovai galėjo aiškiai atskirti, kur yra „Kultūristai“. Taip pat siekėme, kad apranga taptų ir vienu iš motyvuojančių faktorių, todėl investavome daug laiko, ieškojome kokybiškų, šiuolaikiško dizaino ir patogių drabužių bei taikėme estetišką grafinį dizainą. Daugiau apie tai, kaip apranga pasitarnavo, motyvuojant savanorius, skaitykite skyriuje „Savanorių motyvavimas“.

Manome, kad investicijos į savanorių aprangą atsipirko: drabužiai ne tik atliko skiriamąją bei motyvacinę funkciją, bet ir veikė kaip papildoma reklama programai.

Ižvalgos:

Nuoseklus ir aiškus identitetas padeda sukurti programos atpažįstamumą ir išskirti ją iš kitų panašių savanorištos programų. Tokia priemonė taip pat gali paskatinti savanorių priklausymo vieningai bendruomenei jausmą ir pasididžiavimą esant programos dalimi.

Kokybiškai sukurtas identitetas padeda sudaryti gerą pirmąjį įspūdį apie programą ir gali teigiamai paveikti sprendimą užpildyti savanorio anketą.

Anksti idėtos pastangos sukurti programos vizualinį stilių sutaupo laiko, kai reikia priimti sprendimus tolimesniuose etapuose (kuriant kampanijas, skaidres, plakatus, nuorodas, drabužius ir t. t.).

Interneto svetainė

Savanorystės programos polapj buvo galima pasiekti bendroje „Kaunas 2022“ interneto svetainėje arba per specialiai sukurtą nuorodą www.kulturistai2022.eu. Svetainė atliko reprezentacinę ir informacinę funkcijas. Joje buvo skelbiama registracijos anketa ir bendra informacija apie tai, kokias pozicijas savanoriai gali užimti projekte, ko gali išmokti mokymuose ir prie kokios bendruomenės prisijungti. Pristatyti savanorių bendruomenę padėjo vaizdo įrašas, kuriame aktyvūs savanoriai pasakojo apie tai, kodėl jie patys mato prasmę savanoriauti ir kodėl verta prisijungti prie „Kultūristų“. Anketą nuolat tobuliname, stengdamiesi išgryninti tik pačius būtiniausius klausimus. Taip norėjome sumažinti bet kokį barjerą, dėl kurio savanoriui būtų sudėtinga žengti pirmąjį žingsnį.

Įžvalgos:

*Aiški, glausta
ir vaizdžiai
pateikta
informacija apie
savanorystės
naudas interneto
svetainėje gali
paskatinti
savanorį
užpildyti anketą.*

*Kuo trumpesnė
ir paprastesnė
anketa, tuo
didesnė tikimybė,
kad potencialus
savanoris
neatidėlios ir
užsiregistruos iš
kartu.*

Reklaminės kampanijos

Kadangi projektas buvo ilgalaikis, savanorių pagalbos reikėjo ne tik 2022-aisiais, bet ir pasiruošimo metais. Kartu reikėjo užtikrinti nuolatinį savanorių komandos augimą, kad didžiausio 2022 metų programos renginio (atidarymo) metu turėtume pakankamą patikimų, apmokytų savanorių skaičių.

Šiems skaičiams užtikrinti suplanavome keturias reklamines kampanijas nuo 2020 metų pradžios iki 2022-ųjų. „Kaunas 2022“ turėjo vidinę rinkodaros komandą, kurią sudarė kūrybininkai, dizaineriai ir projektų vadovai. Taigi svarbiausia buvo šiai komandai tiksliai iškomunikuoti užduotį ir kokį skaičių savanorių svarbu surinkti. Su kiekviena kampanija surinkti savanoriai buvo kviečiami į naują mokymų seriją, kuriai pasibaigus, buvo leidžiama nauja kampanija ir ciklas kartodavosi.

Reklaminės kampanijos buvo suplanuotos panašiais laiko intervalais, žymėjusiais savanorių įvedimo į programą ciklo pradžią. Tai padėjo struktūruoti mokymus ir užtikrinti, kad kuo daugiau savanorių turėtų galimybę prie jų prisijungti savo kelionės pradžioje.

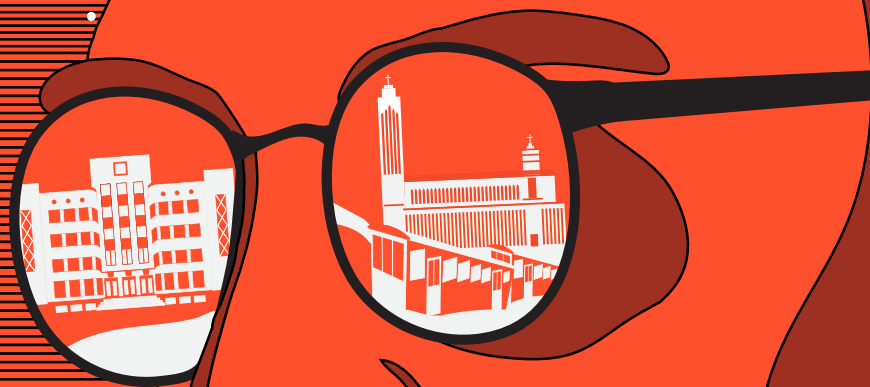

Reklaminių kampanijų žinutės

Rinkdamiesi reklaminių kampanijų pagrindines žinutes, daugiausia rėmėmės savanorių vidine motyvacija. Ruošdami pirmąją kampaniją, atsižvelgėme į tai, ką nauji savanoriai rašė anketose, atsakydami į klausimą „Kodėl nusprendei savanoriauti projekte „Kaunas 2022“?“. Tarp atsakymų dominavo „meilė miestui“, todėl žinutę susiejome su pažadu, kad, prisijungus prie „Kaunas 2022“ savanorių programos, galima realizuoti save ir prisidėti prie miesto gerovės.

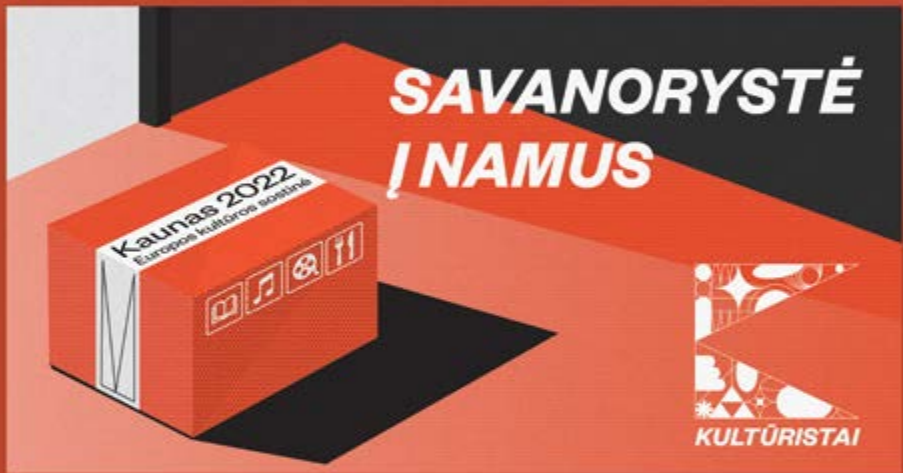
*Išpildai save -
išpildai miestą*

KULTŪRISTAI -
KAUNAS 2022
SAVANORIAI

REGISTRUOKIS
kulturistai2022.eu

Antrosios kampanijos žinutę teko keisti, pritaikant prie COVID-19 pandemijos pakoreguotos realybės. Reaguodami į susidariusią situaciją, sukūrėme galimybes savanoriauti ir mokymuose dalyvauti internetu, todėl ir reklaminės priemonės kvietė prisidėti nuotoliu.

Trečiąją kampanijos žinutę grindėme patyrusių savanorių grįžtamojo ryšio anketų atsakymais. Kaip vieną iš pagrindinių motyvuojančių faktorių savanoriauti „Kultūristai“ įvardijo galimybę save realizuoti. Kampanijos žinutė kalbėjo apie tai, kaip savanorystė projekte „Kaunas 2022“ gali pajvairinti rutiną.

**TAVO
AMBICIJOMS
KASDIENYBĖJE
DARŠI
ANKŠTA?**

**Tapk Europos
kultūros
sostinės
savanoriu**

Kaunas 2022
Europos kultūros sostinė

An illustration of a woman in a red suit and glasses, standing and pointing at a flip chart that displays a bar chart. She is surrounded by various data visualization elements: a pie chart, a bar chart, and a line graph. The background features a grid pattern. The overall style is modern and professional.

Paskutinė kampanija savo žinute labai skyrėsi nuo ankstesniųjų. To priežastis – dėl COVID-19 dvigubai išaugęs savanorių poreikis atidarymo renginiui. Likus keturiems mėnesiams iki renginio, paaiškėjo, kad vietoje planuotų 400 savanorių reikia surinkti 800 žmonių. Praeitų kampanijų patirtis rodė, kad į vidinę motyvaciją nukreiptos žinutės pritraukia tik po 200 savanorių. Be to, visuomenė tebegyveno pokovidinėmis nuotaikomis ir buvo pratę likti namuose, vengti didelių renginių. Žinajame, kad nėra laiko rizikuoti su dar viena nuosaikia žinute, turime prikaustyti dėmesį ir įtikinti, kad kiekvieno indėlis labai svarbus. Todėl nusprendėme panaudoti šokiruojančios reklamos elementus. Pasirinkome negatyvią žinutę, teigiančią, kad kauniečiai praras galimybę išvysti didžiulį renginį, jei nesurinksime savanorių. Tai paskatino žmones reaguoti ir daugiau domėtis šia tema. Drąsi žinutė suveikė – pasiekėme reikiamą savanorių skaičių.

Savanorių pritraukimo strategija neturi apsiriboti reklaminėmis priemonėmis. Yra ir daugiau veiksmingų būdų (pavyzdžiui, identiteto kūrimas), leidžiančių sukurti teigiamą programos įvaizdį, išsiskirti iš kitų savanorystės programų ir patraukti savo tikslinės auditorijos dėmesį.

Išvalgos:

Reklamai turimo biudžeto paskirstymas reguliarioms kampanijoms padeda užtikrinti nuolatinį naujų savanorių pritraukimą ir nuosekliai supažindinti juos su programa.

„Kaunas 2022“ atveju, nedidelės reklaminės žinutės, skirtos vidinei motyvacijai, padėjo pasiekti tikslinį savanorių skaičių.

Taip pat, siekiant skubiai pritraukti didelį skaičių savanorių, pasiteisino ir negatyvi bei šokiruojanti reklaminė žinutė.

DIDŽIAUSIAS RENGINYS KAUNE NEĮVYKS

**JEI NEPRISIJUNGSI PRIE EUROPOS KULTŪROS
SOSTINĖS ATIDARYMO SAVANORIŲ**

SUŽINOK DAUGIAU
kulturistai2022.eu

Kaunas 2022
Europos kultūros sostinė

Savanorių *mokymai*

Kuriant savanorystės programą, svarstėme, koks bus savanorių vaidmuo, kokių sąvybių ar žinių jiems reikės, norint tą vaidmenį įgyvendinti. Išsiaiškinę šį poreikį, ėmėmės tolesnių veiksmų: ruošėme mokymų programas, ieškojome lektorių ir rengėme komunikaciją savanoriams apie mokymų galimybes.

Kam ir *kodėl reikia* MOKYMŲ?

Mokymų metu savanoriai įgydavo naujų žinių bei kompetencijų arba stiprindavo jau turimas. Taip pat susitikdavo su kitais savanoriais ir įsitraukdavo į bendruomenę, užmezgdavo ryšį su savanorystės programos koordinatoriais, palaikydami ir skatindami savo motyvaciją savanoriauti. Nors pradžioje apmokytų savanorių poreikis kilo iš organizacijos, projekto eigoje supratome, kad mokymai stiprina motyvaciją prisijungti prie savanorystės ir ją tęsti, labiau įsitraukti ir imtis daugiau atsakomybės. Šiame skyriuje pristatysime mokymus, į kuriuos kvietėme „Kaunas 2022“ savanorius projekto metu.

Mokymų programą sudarė:

- **įvadinė treniruotė;**
- **Kauno kultūros treniruotė;**
- **meistriškumo pamokos:**
„Kauno žinovų masterklasė“,
„Kultūros konsjeržų masterklasė“,
„Lyderystės masterklasė“ ir „Prieinamumo masterklasė“.

Mokymai, žaismingai pavadinti treniruotėmis, buvo masiniai ir visiems prieinami, o meistriškumo pamokos „Masterklasės“ – nukreiptos į mažesnę dalyvių skaičių. Tai specifiniai mokymai su asmeniniu dėmesiu kiekvienam savanoriui. Didžioji mūsų siūlomų mokymų dalis buvo neprivaloma (išskyrus įvadinę treniruotę), savanoriai galėjo patys rinktis, kur jungtis.

*Mokymai naudingi ne tik tam,
kad savanoriai įgytų reikiamas
kompetencijas – kartu jie veikia
kaip efektyvi motyvacinė priemonė.*

Įvadinė treniruotė

Registruotis mūsų vadybos platformoje „Timecounts“ (daugiau apie šią platformą skaitykite skyriuje „Savanorių įtraukimas“) savanoriai galėdavo tik po įvadinio susitikimo. Tai privalomas susitikimas kiekvienam, norinčiam eiti savanorio keliu projekte „Kaunas 2022“. Įvadinė treniruotė buvo pirmasis kontaktas su koordinadoriais ir kitais naujai prisijungiančiais savanoriais. Šis susitikimas padėdavo dalyviams apsispręsti, ar nori jungtis prie programos ir tapti savanoriais. Taip pat jis buvo svarbus, siekiant suvienodinti mūsų ir savanorių lūkesčius bei informuoti apie tolesnius žingsnius.

Iki COVID-19 pandemijos palaikėme gyvo susitikimo formata, o pandemijos metu išbandėme nuotolinį. Karantino apribojimams atlaisvėjus išlaikėme nuotolinį formata, nes pastebėjome, kad daliai žmonių buvo lengviau ir sau-

giau prisijungti per atstumą ir iš mūsų tai reikalavo mažiau laiko. Susitikimai vykdavo kelis kartus per mėnesį, į juos susidomėję registruodavosi „Kultūristų“ interneto svetainėje: (www.kulturistai2022.eu).

Įvadinio susitikimo turinys:

- susipažinimas su savanoriais ir koordinadoriais;
- Europos kultūros sostinės titulo pristatymas;
- projekto „Kaunas 2022“ pristatymas;
- planuojamų renginių planas ir mastas;
- „Kultūristų“ vaidmuo ir vertybės;
- mokymai;
- komunikacijos būdai;
- supažindinimas su „Timecounts“;
- paaiškinimas, ką svarbu žinoti, savanoriaujant renginyje;
- koordinatorių kontaktai;
- tolesni žingsniai.

Po susitikimo savanoriai gaudavo el. laišką su išsamiais žingsniais, kaip prisijungti prie „Timecounts“, ir „Kultūristo“ vadovą su visa esmine informacija apie savanoriystę projekte „Kaunas 2022“. Tik užsiregistravę platformoje „Timecounts“ ir užpildę anketą, savanoriai tapdavo „Kultūristais“.

Rekomendacija:

*įvadinius susitikimus vėrta
rengti gyvai ir nuotoliniu būdu,
pakaitomis taikant abu formatus.
Taip bus atliepti visų poreikiai:
tiek savanorių, kuriems svarbus
asmeninis dėmesys, tiek tų, kuriems
patogiau prisijungti internetu.*

Kauno kultūros treniruotė

Po įvadinio susitikimo savanorius kvietėme į Kauno kultūros treniruotę, kurioje juos supažindindavome su Kauno miesto ir rajono kultūros lauku: žinotomis kultūros įstaigomis ir objektais, istorinėmis asmenybėmis, mažai kam girdėtais įdomiais faktais. Šiuose mokymuose savanoriai įgydavo žinių apie tai, kuo ypatinga Kauno kultūra ir kaip ją pristatyti svečiams, tapdavo informuotais Kauno miesto ambasadoriais. Po susitikimo savanoriai išsinešdavo su savimi popierinį „Kultūristo“ atlasą, kuriame rasdavo sutrumpintą susitikimo informaciją apie įvairias Kauno vietas.

Meistriškumo pamokos

„Meistriškumo pamokos skirtos tiems, kas nori daugiau“, – mėgdavome sakyti, pristatydami jas įvadinuose susitikimuose. Omeny turėjome savanorių norą prisiimti atsakomybę ir labiau įsitraukti į projektą. Registruojantis į mokymus, buvo vertinama savanorio motyvacija.

Dalyvavę vienuose ar kituose mokymuose, savanoriai niekaip neįsipareigo davė po jų prisiimti tam tikrą vaidmenį, savanoriauti tam tikrą valandų skaičių ar pan. Jei mokymai susidėdavo iš kelių dalių, prašėme savanorių dalyvauti visose, nes tik tuo atveju buvo įteikiamas mokymų pažymėjimas ir specialus ženklukas, kurį savanoris galėjo prisisiūti prie „Kultūristo“ marškinėlių.

Po mokymų kvietėme savanorius jungtis į uždaras „Facebook“ grupes, kurių turėjome keletą: viena buvo skirta savanorių komandos lyderiams, kita – Kauno žinovams, trečia – prienamumo savanoriams. Grupėse dalydavomės būtent šiems savanoriams skirta informacija.

Rekomendacijos:

Samdyti profesionalius mokymų vedėjus atsiperka, nes tai užtikrina turinio kokybę ir didina savanorių pasitikėjimą.

Kuriant programos turinį, naudinga įsivertinti, kokių gebėjimų ir žinių turi turėti savanoriai, ir sukurti tokius mokymus, kurie ne tik atlieps jų poreikius, bet ir bus įdomūs savanoriams. Be teorijos, svarbi ir praktinė mokymų dalis.

Reikėtų pasistengti užtikrinti, kad po mokymų norintys išbandyti savo jėgas naujame vaidmenyje turėtų tam galimybę. Pagalvokite, ar visi lyderystės mokymus pabaigę savanoriai, kurie nori lydėti savanorių komandas, galės tai bent kartą padaryti projekto metu.

Meistriškumo pamoka „Kauno žinovų masterklase“

Komunikabilius ir norinčius žinoti daugiau apie Kauną „Kultūristus“ kvietėme į Kauno žinovų meistriškumo pamokas. Šių mokymų tikslas – paruošti smalsius ir žingeidžius savanorius, galinčius pristatyti miestą ir Europos kultūros sostinės projektą įvairiems svečiams: kultūros srities atstovų delegacijoms, profesionaliems atlikėjams, menininkams ar pranešėjams, miestiečiams ir lankytojams.

Šių mokymų metu „Kultūristai“:

- sužinodavo, kas yra gera ekskursija ir kuo pasižymi šaunus (-i) ekskursijos vedėjas (-a);
- dalyvaudavo pavyzdinėje ekskursijoje, kurią vedė gidas;
- išmokdavo sudaryti ekskursijos maršrutą pagal auditorijos interesus;
- grupėse po kelis savarankiškai parengdavo ekskursijos naratyvą pasiūlytai auditorijai.

Mokymai apėmė tris susitikimus, kuriuos vedė patyrę ir profesionalūs gidai.

Meistriškumo pamoka „Kultūros konsjeržų masterklase“

Ši meistriškumo pamoka – tarsi kitas žingsnis, tapus Kauno žinovu. Skirtingai nuo „Kauno žinovų masterklasės“, į ją kviesdavome tuos, kurie norėjo individualiai vesti turus po miestą juos pačius dominančia tema. Susitikimo metu savanoriai individualiai pristatydavo maršrutą arba jo idėją profesionalų grupei, o pastarieji dalijosi savo mintimis, kaip pasiūlymus būtų galima tobulinti.

Po šio susitikimo Kultūros konsjeržų paskyros buvo skelbiamos internetinėje svateinėje „Patirk Kauną“, kur turistai ir miesto svečiai galėjo tiesiogiai kreiptis į savanorius su prašymais nemokamai įsupažindinti su miestu vietinio akimis.

Meistriškumo pamoka „Lyderystės masterklasė“

Aktyvius, iniciatyvius ir mėgstančius bendrauti savanorius, kurie nori lydėti ir įkvėpti kitus, kvietėme išbandyti jėgas savanorių komandos lyderio pozicijoje, prieš tai sudalyvavus lyderystės mokymuose.

Šių mokymų metu savanoriai aiškinosi:

- kokios savybės būdingos lyderiui;
- kodėl svarbu efektyviai planuoti laiką ir kaip tai daryti;
- kaip deleguoti užduotis;
- kaip palaikyti komandos narių motyvaciją ir pasirūpinti jų saugumu bei komfortu.

Mokymai buvo sudaryti iš kelių dalių, viena iš jų – žygis. Meistriškumo pamokas vedė patyręs edukatorius, švietimo konsultantas.

Šie mokymai buvo itin sėkmingi ir populiariūs tarp savanorių. Į juos kas kartą registravosi didelis savanorių būrys. Be to, savanorių komandos lyderiai tapo svarbia pagalba ir atrama „Kaunas 2022“ komandai, įgyvendinant didžiuosius renginius. Jie padėjo užtikrinti, kad svarbi informacija pasiektų kiekvieną savanorį, visi būtų tarpusavyje susipažinę, taip pat skirdavo dėmesio ir pasirūpindavo savanorių poreikiais. Pastebėjome, kad savanorių komandos lyderiai ir patys labiau įsitraukdavo į projekto įgyvendinimą, tapdavo tikrais komandos nariais, kuriems patikėdavome daugiau atsakomybės reikalaujančias užduotis.

Meistriškumo pamoka „Prieinamumo masterklasė“

Projekto metu stengėmės, kad mūsų renginiai ir savanorystė būtų prieinami kuo daugiau žmonių. Bendradarbiaudami su VšĮ „Socialinis taksi“ (organizacija, teikiančia kelionių organizavimo paslaugas negalią turintiems žmonėms), sukūrėme prieinamumo mokymus, kuriuose savanoriai mokėsi:

- atpažinti įvairias negalias;
- tinkamai pasiūlyti pagalbą;
- suteikti reikiamą pagalbą renginiuose.

Mokymus sudarė dvi dalys, viena iš jų – praktinė. Praktinę dalį pritaikydavome konkrečiam renginiui, priklausomai nuo to, ar bus specialios pakylos negalią turintiems žmonėms, kaip jie pasieks renginio vietą ir pan. Meistriškumo pamokas vedė VšĮ „Socialinis taksi“ darbuotojai.

Mokymai yra puiki investicija į savanorius, kuri atneša naudą visiems proceso dalyviams. Mokymuose savanoriai gali labiau pažinti save, atrasti bendrystę, pajauti projekto pulsą ir svarbą, užmegzti gilesnį ryšį su organizacija ir jos komanda.

Rekomendacijos:

Naudinga atkreipti dėmesį į savanorių motyvaciją dalyvauti mokymuose. Išvertinkite, kad kai kurie dalyviai gali ateiti tik dėl asmeninių paskatų ir neketina naujų žinių pritaikyti projekto labui.

Verta suteikti galimybę dalyvauti mokymuose įvairiems savanoriams: aktyviai bendraujantys nebūtinai tampa gerais savanorių komandos lyderiais, o kuklūs ir tylūs savanoriai atsiskleidžia kaip puikūs miesto žinovai, pažyzdingai priimantys svečius.

Savanorių *įtraukimas*

Šiame skyriuje gilinsimės į tai, kokios priemonės padėjo sistemingai įtraukti savanorius į „Kaunas 2022“ veiklas, kokia buvo savanorio kelionė, prisijungus prie savanorystės programos, ir kokius komunikacinius kanalus naudojome.

Komunikacija

Kuriant savanorystės programą, svarbu numatyti, kokie komunikacijos kanalai ir platformos bus patogiausios savanoriams ir atlieps jų poreikius. O pasirinkus informacijos perdavimo kanalus, naudinga žinoti, kaip pateikta informacija yra veiksmingiausia.

Komunikacijos su savanoriais kanalai

Įvardiname susitikime savanoriai buvo informuojami apie tai, kokiais komunikacijos kanalais su jais bendrausime. Kadangi projekto apimtyms buvo didelės, informacijos, kurią reikėjo perduoti savanoriams, taip pat buvo daug. Komunikacijai su savanoriais pasirinkome du pagrindinius kanalus:

- **uždarą grupę socialiniame tinkle „Facebook“;**
- **elektroniniu paštu siunčiamus naujienlaiškius.**

„Facebook“ grupė buvo skirta dalytis neformalia informacija: padėkomis, savanorystės akimirkomis bei greitais paskutinės minutės pasiūlymais. Elektroniniu paštu dalijomės svarbia ir detalumo reikalaujančia informacija, nuolatiniais savanorystės pasiūlymais bei naujienomis.

Taip pat naujienlaiškiai leido pritaikyti komunikaciją žmonėms, kurie nesinaudoja socialiniais tinklais, ir tiems, kurie greičiau informaciją pamato būtent juose. Kadangi informacijos srautas buvo didelis, skirtingų tematikų naujienlaiškius ir „Facebook“ įrašus stengėmės išskirti, pasitelkdami vizualinius sprendimus. Tai leido savanoriams greičiau identifikuoti laiško turinį ir patogiai atsirinkti dominančią informaciją. Kelis pavyzdžius matote iliustracijose.

Rekomendacija:

prieš renkantis komunikacijos su savanoriais kanalus, svarbu apgalvoti, kiek ir kokios informacijos planuojama skelbti. Jei informacijos bus daug ir įvairios, verta rinktis kelis kanalus, kuriuose ją bus galima paskirstyti.

Savanorių *vadybos* PLATFORMA

2019–2020 metais, kai renginių skaičius ir intensyvumas buvo nedidelis, savanorystės pasiūlymams naudojome „Google forms“. Tai paprasta, daugeliui žmonių pažįstama platforma, dažnai naudojama įvairioms registracijoms. Deja, mums jos naudojimas reiškė daugybę skirtingų lentelių ir pasikartojantį duomenų pildymą savanoriams. Žinojome, kad 2022-ieji bus intensyvūs ir savanorių laukia didžiulis kiekis savanorystės pasiūlymų, todėl siekėme atrasti platformą, kuri tai išspręstų. Atsižvelgę į patogų ir šiuolaikišką dizainą bei mums reikiamas funkcijas, darbui pasirinkome platformą „Timecounts“.

Esminiai „Timecounts“ pranašumai, lyginant su „Google forms“:

- visi savanorių duomenys vienoje vietoje;
- patogesnis savanorystės pasiūlymų administravimas ir skelbimas;
- automatizuotas savanorių patvirtinimas į skirtingas pozicijas;
- automatizuotas laiškų skirtingoms savanorių grupėms siuntimas;
- galimybė sekti savanorystės veikloje praleistas valandas;
- savanoriams nereikia pakartotinai pildyti savo kontaktinės informacijos.

Ar ši platforma veikė idealiai ir atitiko visus mūsų lūkesčius? Ne visai. Ji pradėta kurti neseniai, taigi susidūrėme su techniniais trikdžiais ir negalėjome naudotis visomis funkcijomis. Jungiantis prie platformos, savanoriams reikėjo susikurti paskyrą – tai galėjo tapti barjeru mažiau motyvuotiems tęsti kelionę su mumis. Nors platformos veikimas buvo gana primityvus, vis dėlto reikalavo didesnio kompiuterinio raštingumo nei „Google forms“, todėl prie jos buvo sudėtinga prisijungti senjorams. Taip pat, nors pasiūlymus skelbėme lietuvių ir anglų kalbomis, pati platforma buvo angliška. Nepaisant šių nepatogumų, „Timecounts“ turėjo daugiau pliusų nei minusų ir gerokai palengvino koordinatorių darbą.

Rekomendacija:

Jeigu kuriamoje savanorių programoje numatoma bent kelių šimtų savanorių komanda ir didelis kiekis savanorių pasiūlymų (pvz., EKS projekto metais skelbėme po 2 - 4 savanorių galimybes per savaitę) – automatizuotos vadovybės platformos diegimas yra svarbus ir reikalingas žingsnis.

Savanorystės pasiūlymai

Didelę dalį veiklos savanorystės programos komandoje sudarė nuolatinis bendravimas su partneriais ir kolegomis bei pasiūlymų savanoriams rengimas. Ruošdami pasiūlymus, visuomet kreipėme dėmesį į penkis svarbiausius dalykus:

1.

Savanorių skaičius

Viena sunkiausių užduočių, su kuria susidurdavo kolegos renginių organizatoriai, buvo nusimatyti reikiamą savanorių skaičių. Pastebėjome, kad dažnu atveju savanorių skaičių kolegos norėdavo padvigubinti ir tik paskui galvoti, ką atvykę žmonės turės veikti. Tokio principo laikymasis gali demotyvuoti savanorius, nes jie pasijunta esantys nereikalingi. Dėl šios priežasties stengėmės padėti kolegoms išsigrąžinti konkrečias užduotis. Tai padarius, renginiams reikalingų savanorių skaičius dažnai ženkliai sumažėdavo arba, priešingai, išaugdavo. Svarbu drąsiai kvestionuoti organizatorių išsakytą savanorių poreikį ir apgalvoti, ar renginio vietoje savanoriams tikrai bus, ką veikti.

Rekomendacija:

svarbu tiksliai apskaičiuoti, kiek savanorių reikės ir ką konkrečiai jie veiks renginyje. Esant pertekliui, savanoriai gali neturėti, ką veikti, ir pasijusti organizacijai nereikalingi.

2.

Adekvачios veiklos

Mūsų programoje dažnai teko susidurti su tuo, kad veiklų organizatoriams ne visuomet būdavo aišku, kaip savanoriai gali ar negali pagelbėti renginiuose. Kviesdavome juos įsijausti į savanorio vaidmenį ir pagalvoti, ar patys norėtų atlikti vienas ar kitas užduotis. Pagrindiniai klausimai, kuriuos kėlėme organizatoriams:

- Ar tai savanoriui skirta veikla, ar samdomo personalo (krovėjų, technikų) atliekamos paslaugos?
- Ar ne per didelės atsakomybės tikimasi iš savanorio (kasa su pinigais, esminės renginio detalės)?
- Ar, atlikdamas paskirtą veiklą, savanoris jausis prasmingai prisidėjęs?

Rekomendacija:

planuojant savanorių veiklas, verta įsijausti į savanorio vaidmenį. Tai padeda išsigrąžinti adekvачias, savanorystės principus atitinkančias veiklas.

3.

Laikas

Laikas ir vieta turėtų atsirasti savanorystės pasiūlyme, tačiau iš patirties pastebėjome, kad ne visi laikai savanoriams būna patogūs ir kyla keblumų surinkti reikiamą padėjėjų skaičių. Stengėmės derinti laiką prie savanorių galimybių. Jei užduotys nereikalavo tikslios valandos, kėlėme jas į savaitgalius ar darbo dienų vakarus, kad savanoriauti galėtų kuo daugiau norinčiųjų.

Rekomendacija:

jei imanoma, veiklų laiką derinkite prie savanorių galimybių.

4.

Tikslas

Užduočių savanoriams būdavo įvairių: vienos įdomios, kitos – smulkios ir iš pažiūros nereikšmingos. Siekdami patenkinti kiekvieną, net ir smulkiausia, poreikį, formuodami savanorystės pasiūlymą, stengėmės įvardyti, prie kokio didesnio tikslo savanoris prisidės, atlikęs užduotį. Pavyzdžiui, kvietėme savanorius transkribuoti vaizdo interviu, paminėdami, kad jų dėka vaizdo įrašą galės pamatyti ir anglakalbiai žiūrovai.

Rekomendacija:

formuojant pasiūlymą, verta akcentuoti didesnę, įkvėpiančią tikslą, prie kurio savanoris prisidės, atlikęs užduotį.

5.

Vizualinė medžiaga

Paskutinė svarbi dedamoji pasiūlymų kūrime buvo įtaigi ir dėmesį atkreipianti iliustracija ar nuotrauka. Jei galimybės leisdavo, stengėmės išlaikyti „Kultūristų“ stilišką bei pritaikyti ją konkrečiai užduočiai. Pastebėjome, kad daugiau savanorių susidomėjimo sulaukia pasiūlymai, kuriuos papildanti vizualinė medžiaga atspindi nuotaiką, turinį ar baigtinį produktą, kurį kartu pasieksime. Pavyzdžiui, jei kviesdavome savanorius prisidėti prie meninės instaliacijos kūrimo, stengėmės parodyti, kaip ši instaliacija atrodys.

Rekomendacija:

svarbi savanorystės pasiūlymo dalis yra patraukli, su veikla susijusi vizualinė medžiaga.

Savanoriai *renginiuose*

Šiame skyriuje apžvelgsime informaciją, kurią savanoriams suteikdavome, prieš atvykstat į renginio vietą, bei pristatysime, kaip dirbdavome su savanoriais įvairaus masto renginiuose.

Nėra savaimė suprantamų dalykų

Smagu, kai savanoris užsiregistruoja į siūlomą poziciją, tačiau mūsų, kaip koordinatorių, darbas čia nesibaigia. Didžiausia pamoka, kurią išmokome šiame etape, yra tai, kad žmonės tą pačią informaciją suvokia skirtingai ir nėra savaimė suprantamų dalykų. Prieš renginį savanoriams buvo svarbu dar kartą priminti, kad jų laukiame, patikslinti susitikimo vietą, laiką, kontaktinį asmenį, o mums – gauti patvirtinimą, kad jie tikrai atvyks savanoriauti. Stengėmės pagalvoti ir apie tai, kokių daiktų savanoriui galėtų prireikti savanorystės metu. Galbūt reikėtų pasiimti šiltesnių drabužių, vandens ar užkandžių?

Išvalgos:

Savanoriams svarbu turėti aiškią ir detalią informaciją. Taip jie jaučiasi labiau užtikrinti ir pasirošę skirti savo laiką.

Jei savanoris, pildydamas anketą, pareiškė norą užimti tam tikrą savanorystės poziciją, tai nebūtinai reiškia, kad jis ateis savanoriauti. Prieš renginį verta gauti papildomą savanorio patvirtinimą, kad jis tikrai ketina dalyvauti.

Savanorių veiklos organizavimas renginiuose

Dirbdami su savanoriais, ilgainiui pradėjome skirstyti projekto ir partnerių renginius į tris pagrindines kategorijas:

Maži renginiai – įvairios kūrybinės dirbtuvės, koncertai ar susitikimai, kuriuose prireikdavo mažiau nei dešimties savanorių pagalbos.

Vidutinio dydžio renginiai – didesni festivaliai, koncertai ar renginiai, kuriuose gelbėdavo kelios dešimtys savanorių.

Dideli renginiai – didžiausi mūsų renginiai ir festivaliai, kuriuose dirbome su keliais šimtais ir daugiau savanorių.

Priklausomai nuo renginio dydžio ir sudėtingumo, rinkomės skirtingas komunikacijos ir savanorių skirstymo į pozicijas technikas. Visų pirma, apžvelgsime komunikaciją.

*MAŽAS
RENGINYS*

Organizatorius

Savanoris

*VIDUTINIO
DYDŽIO
RENGINYS*

*DIDELIS
RENGINYS*

*Savanorių
koordinatorius*

*Savanorių
komandos lyderis
(savanoris)*

Savanoris

Savanoris

Diagramoje matyti, kad, priklausomai nuo renginio dydžio, rinkomės skirtingus komunikacijos metodus. Mažuose renginiuose, kai savanorių buvo nedaug, o pats renginys nesudėtingas, su savanoriais tiesiogiai bendraudavo renginio organizatorius, be papildomos savanorių koordinatorių ar komandos lyderių pagalbos (daugiau apie tai skaitykite skyriuje „Meistriškumo pamoka „Lyderystės masterklasė“). Vidutinio dydžio ir dideliuose renginiuose už savanorius buvome atsakingi mes – savanorių programos koordinatoriai ir komandų lyderiai. Pastaruosius deleguodavome skirtingoms renginio sritims ir išsamiai paaiškindavome visas būsimas užduotis. Jų darbas buvo perduoti šią informaciją savo savanorių komandai ir prižiūrėti jos veiklą viso renginio metu.

Tai padėjo užmegzti stipresnį ryšį su savanoriais. Komandos lyderis užtikrindavo, kad kiekvienas savanoris jausis matomas ir svarbus, žinos, kur ir kada jam ateiti, kokius daiktus turėti ir kokias užduotis atlikti.

Pagrindinė mūsų, kaip savanorystės programos komandos, užduotis buvo pasirūpinti, kad visos pusės gautų reikiamą informaciją, o savanorių skaičius būtų pakankamas.

1
1
2

SAVANORIŲ ĮTRAUKIMAS

Instruktažai

Nesvarbu, kokio dydžio renginys vykdavo, instruktažai visuomet buvo svarbi darbo dalis. Dažnai instruktažas galėjo būti greitas ir paprastas, o kai kuriais atvejais – reikalaujantis vieno ar net kelių susitikimų. Šiame skyriuje trumpai pristatysime, kokius instruktažų formatus dažniausiai rinkomės.

Maži renginiai nereikalaujavo išankstinio savanorių pasiruošimo, taigi instruktažą prieš renginį įprastai vesdavo pats organizatorius. Tokio formato instruktažuose svarbu supažindinti su renginio erdve, programa, aptarti pagrindinius klausimus ir galimas rizikas.

Vidutinio dydžio renginiai reikalavo didesnio pasiruošimo bei savanorių komandos lyderių įsitraukimo, todėl instruktažą jiems vesdavome, likus kelioms dienoms iki renginio. Prieš tai sudarydavome aiškius veiklų sąrašus skirtingoms savanorių grupėms, kad kiekvienas komandos lyderis žinotų, ką tiksliai turi padaryti prieš, per ir po renginio. Instruktažo metu, esant galimybei, apeidavome renginio erdves ir aptardavome kiekvieną užduotį bei su ja susijusius klausimus. Šis metodas gelbėdavo renginio metu, nes komandos lyderiai jau žinodavo užduotis ir galėdavo jas aiškiai perduoti savanoriams.

Projekto pradžioje organizuodavome didesnių renginių instruktažus ir visiems savanoriams. Juose supažindindavome su pagrindiniais renginio organizatoriais, jo idėja bei veiklomis. Šie susitikimai padėdavo savanoriams pasijusti renginio dalimi bei skatino registruotis. Dėl užklupusios pandemijos šio formato atsisakėme.

Dideliuose renginiuose instruktažai turėjo net kelis svarbius vaidmenis savanorio kelionėje. Pirmasis buvo informacija, kurią savanoriai turėjo sužinoti, siekiant užtikrinti, kad jų savanorystės patirtis būtų sklandi. Antroji, ne mažiau svarbi, funkcija buvo savanorių motyvavimas ir komandos formavimas. Instruktažas padėdavo savanorius supažindinti tarpusavyje, motyvuoti pasilikti, laukti renginio ir tam tikra prasme tapti jo šeiminkais. Tokius instruktažus pradėdavome vykdyti, likus bent mėnesiui iki savanorystės pradžios. Užuoat apsiriboję vienu susitikimu, rinkomės reguliarių teminių susitikimų formatą.

Kadangi dideliuose renginiuose savanorių komandos lyderiai užima svarbų vaidmenį, atskiri instruktažai buvo planuojami ir jiems. Jų metu supažindindavome lyderius su komandos nariais, atsakingais už skirtingas renginio dalis ir sritis, kuriose reikės savanorių (daugiau apie tai, kaip gali atrodyti didelių renginių instruktažai, skaitykite skyriuje „Kaunas 2022“ didžiųjų renginių trilogija: titulo metų atidarymas“).

Ižvalgos:

Savanorių komandos lyderiai yra didelė pagalba, komunikuojant su savanoriais renginio metu.

Instruktažai gali tapti puikia priemone ne tik svarbiai informacijai perduoti, bet ir savanoriams motyvuoti bei komandai formuoti.

Kas svarbu *bendraujant su* SAVANORIAIS?

Dažnu atveju mūsų darbas apimdamo ir kolegų bei partnerių mokymą, kaip dirbti su savanoriais. Bendraudami su savanoriais renginiuose, sužinojome, kas jiems svarbu:

Lygiavertis bendravimas.

Siekdami parodyti, kad mūsų savanoriai yra visavertė komandos dalis, vengdavome tokių kreipinių, kaip mergaitės, berniukai, vaikai ir pan. Pastarieji dažnai sukuria didesnę atskirtį tarp savanorių ir organizatorių komandos.

Aiškios užduotys.

Savanoriai jausis saugūs ir pasitikintys savimi, jei bus aiškiai informuoti, koks jų vaidmuo renginyje ir ką konkrečiai žmogus šiame vaidmenyje turi daryti.

Galimybė klausti.

Stengėmės akcentuoti tai savanoriams kiekviename komunikacijos etape. Visko iškomunikuoti instruktaže neįmanoma, todėl svarbu suteikti saugią terpę klausti. Taip galima išvengti ir nesusipratimų. Susitikimų metu palikdavome laiko klausimams bei skatindavome klausti tol, kol viena ar kita užduotis taps visiškai aiški.

Rūpestis.

Savanoriams užėmus pozicijas, renginio eigoje nereikėtų jų pamiršti. Visuomet stengėmės užtikrinti, kad jie turėtų laiko pertraukėlėms, bei skatinome kolegas pasidomėti, kaip savanoriams sekasi.

Rekomendacija:

*jeigu savanorystės programoje
tiesiogiai su savanoriais bendraus
kolegos ar partneriai, kurie neturi
ar turi nedaug darbo su savanoriais*

patirties, verta skirti laiko konsultacijoms ar apmokymams – tai padės užkirsti kelią galimiems nesusipratimams.

„Kaunas 2022“ *didžiųjų renginių trilogija:* TITULO METŲ ATIDARYMAS

*Vienas svarbiausių visų
Europos kultūros sostinių
renginių – atidarymas.*

Ne išimtis tai buvo ir „Kaunas 2022“ programoje. Šiam renginiui savanorystės programa aktyviai ruošėsi nuo pat susikūrimo. Projekto „Kaunas 2022“ programoje buvo numatyti net trys dideli renginiai. Tai buvo trilogija, pamažu vedantį Kauną iš laikinosios sostinės į šiuolaikinį miestą.

Visi trys renginiai priskiriami didelių renginių kategorijai, tačiau atskirai panagrinėsime titulo metų atidarymą, kuris pareikalavo nemažai susikaupimo ir planavimo. 2022-ųjų pradžioje dėl COVID-19 pandemijos buvo ribojami žmonių susibūrimai, todėl organizatorių komanda turėjo būti ypač lanksti ir prisitaikyti prie nuolat kintančių pandemijos valdymo reikalavimų. Būtent šie reikalavimai lėmė netikėtai išaugusį reikiamų savanorių skaičių.

Kaip minėjome skyriuje „Reklaminės kampanijos“, likus kiek mažiau nei keturiems mėnesiams iki atidarymo, sužinojome, kad renginiui įgyvendinti prireiks nebe planuotų 400, o daugiau nei 800 žmonių pagalbos.

Šiame skyriuje aptarsime, kokių žingsnių ėmėmės savanoriams pritraukti bei kaip organizavome jų veiklas prieš ir per renginį, tačiau pirmiausia trumpai pristatysime savanorių pozicijas:

Pasirodymo savanoriai	vaidino šou, kūrė dekoracijas bei stipriai įsitraukė, likus kelioms savaitėms iki didžiojo renginio.
Žiūrovų savanoriai	užtikrino, kad visi žiūrovai su savimi turėtų renginio bilietą, COVID-19 galimybių pasą bei žinotų, į kurį sektorių eiti.
Komunikacijos savanoriai	teikė informaciją renginio centruose.
Svetingumo savanoriai	rūpinosi sklandžiu svečių pasitikimu bei lydėjo į svarbiausius atidarymo savaitgalio taškus.
Prieinamumo savanoriai	rūpinosi saugiu žmonių su negalia patekimu į jiems pritaikytas renginio erdves.
Savanorių centro savanoriai	padėjo užtikrinti sklandžią savanorių centro veiklą bei rūpinosi savanorių testavimo punktu (visi atvykę savanoriai, prieš įeidami į savanorių centrą, turėjo atlikti greitąjį COVID-19 testą). Prireikus pagalbos, šiuos savanorius nukreipdavome ir į kitas pozicijas.
VIP renginio savanoriai	rūpinosi svarbiais Kauno miesto bei rajono savivaldybių ir „Kaunas 2022“ projekto svečiais.
Techninių savanorių komanda	gelbėjo ruošiantis renginiui bei nutikus nenumatytiems trikdžiams renginio metu.
Miesto veiklų savanoriai	prisidėjo prie įvairių projekto ir partnerių veiklų mieste po didžiojo šou.

Savanorių *pritraukimas*

Rekomendacija:

ieškant savanorių dideliam renginiui, verta iš anksto nusimatyti maždaug 20 proc. didesnę savanorių skaičių, nei reikės renginyje. Tikėtina, kad, artėjant renginiui, dalis savanorių dėl įvairių priežasčių nebegalės dalyvauti ir kils didelių sunkumų, siekiant sėkmingai į procesą įvesti vėliau prisijungusius.

Sužinoję, kad reikiamas savanorių skaičius išauga dvigubai, supratome, kad metas imtis drąsios reklaminės kampanijos (daugiau apie ją skaitykite skyriuje „Reklaminės kampanijos“) ir kviesti miestiečius prisijungti kitais proaktyviais būdais:

- **Kvietėme prisijungti studentų organizacijas ir mokyklas.**
- **Išsiuntėme kvietimus įmonėms, kurių darbuotojus kvietėme savanoriauti drauge.**
- **Kvietėme prisijungti įvairias bendruomenes, šokių kolektyvus.**
- **Dalyvavome universitetų organizuotose įvadinėse savaitėse.**
- **Kvietėme miestiečius prisijungti specialiai įrengtame stende prekybos centre „Akropolis“.**

Beveik visi metodai pasiteisino. Turėjome nemažai savanorių iš studentų organizacijų, prisijungė net kelių mokyklų mokytojų bendruomenės. Tiesa, visiškai nepavyko pritraukti senjorų bendruomenių, nelabai gausiai įsitraukė ir įmonės. Darbuotojų savanorystė – vis dar gana naujas reiškinys Lietuvos darbo rinkoje.

Instruktažai

Iš patirties žinojome, kad išlaikyti daugiau nei 800 savanorių iki renginio pradžios bus nelengva užduotis. Nusprendėme dėti visas pastangas, kad jie vieni su kitais sukurtų ryšį bei pasijustų svarbia renginio dalimi. Tai pasiekti mums padėjo keturi instruktažai. Kaip minėjome anksčiau, instruktažai dideliuose renginiuose atlieka dvejopą funkciją: padeda perduoti svarbią informaciją ir formuoja komandą.

Atidarymo instruktažams pasirinkome šias temas:

1.

Renginio pristatymas bei supažindinimas su organizatorių komanda. Šis instruktažas buvo didžiausias ir privalomas visiems. Jame savanoriai pasirašė sutartis, gavo atributiką, pirmieji išgirdo dar niekur neviešintas renginio detales, susipažino su savo komandų lyderiais bei daugiau sužinojo apie savo pasirinktą poziciją.

2.

Projekto pristatymas ir dažniausiai turistų užduodami klausimai. Šio instruktažo metu savanoriai mokėsi pristatyti Kauną, padėti turistams, suteikiant reikiamą informaciją, ir sužinojo svarbiausius 2022 metų kultūrinės programos akcentus.

3.

Praktiniai pirmosios pagalbos mokymai. Šis instruktažas sulaukė didelio pasisekimo ir teigiamų atsiliepimų. Kadangi atidarymas buvo masinis renginys, stengėmės užtikrinti, kad kuo daugiau savanorių mokėtų suteikti pirmąją pagalbą.

4.

Svarbiausios atidarymo detalės savanoriams. Paskutinysis susitikimas, likus savaitei iki atidarymo savaitgalio, buvo skirtas pasidalyti technine renginio informacija ir naujausiomis detalėmis.

Manome, kad visi šie instruktažai ženkliai prisidėjo prie to, kad užsiregistravę savanoriai išliktų savo pozicijose iki pat renginio bei taptų atidarymo savaitgalio šeimininkais.

Kaip *komunikavome?*

Kadangi savanorių buvo daug, į pagalbą pasitelkėme savanorių komandos lyderius – būtent jie padėjo užmegzti ryšį ir perduoti informaciją skirtingų pozicijų savanoriams ne tik renginio metu (gyvai), bet ir prieš jį (elektroniniais laiškais ir SMS žinutėmis).

Viso renginio organizavimo ir įgyvendinimo metu dirbome pasiskirstę atsakomybėmis.

Organizatorių atsakomybė – pasirūpinti, kad skirtingos renginio dalys būtų įgyvendintos sklandžiai, ir perduoti visą reikiamą informaciją savanorių komandų lyderiams.

Savanorių komandos lyderiai padėjo perduoti informaciją savanoriams, rūpinosi jų poreikiais bei koordinavo veiklas renginio metu.

Savanorystės programos koordinatorių atsakomybė buvo organizuoti instruktažus, rūpintis savanorių registracija bei paskirstymu į pozicijas. Taip pat užtikrinome sklandžią komunikaciją tarp organizatorių ir savanorių komandų lyderių, rūpinomės savanorių centrais bei sprendėme visus iššūkius, kurie savanoriams kilo renginio metu.

Renginio dieną savanoriai būrėsi centruose, kur turėjome paskutinį motyvacinį instruktažą ir išlydėjome savanorius į jų pozicijas. Kiekvienas savanorių komandos lyderis su savimi turėjo radijo stotelę, kuria galėjo greitai susisiekti tiek su mumis, tiek su organizatoriais, atsakingais už tam tikras renginio dalis. Šis komunikacijos būdas užtikrino greitą problemų sprendimo procesą.

Rekomendacijos:

Didelių renginių metu verta atsakomybes deleguoti taip, kad savanorių programos komanda galėtų stebėti, kaip vyksta veiklos, ir, kilus netikėtiems iššūkiams, juos staigiai išspręsti.

Jei yra galimybė, verta pasirūpinti racijomis. Naudojantis jomis, renginio metu komunikacija su didele žmonių komanda vyksta greitai ir efektyviai.

1
2
8

Savanorių *motyvavimas*

Įvadinės treniruotės metu klausdavome savanorių, kas juos atvedė į šį susitikimą, kaip nusprendė prisijungti prie „Kaunas 2022“ savanorystės programos. Dažniausiai jie atsakydavo, kad nori būti šio unikalios projekto dalimi, myli savo miestą ir nori prisidėti

prie veiklų jame, surasti naujų draugų, pažįstamų, prasmingai praleisti laiką. Mums pasisekė, kad savanoriais tapo motyvacijos kupini žmonės, norintys prisidėti prie kultūros kūrimo Kaune, būti unikalios proceso dalimi.

Nors dauguma savanorių turėjo stiprius individualius motyvus savanoriauti, mūsų savanorystės programa turėjo ir motyvacijos palaikymo sistemą. Siekėme parodyti, kad savanoriai yra svarbi projekto dalis ir mums rūpi.

Mūsų motyvacinę
sistemą sudarė
šios dalys:

*Komandos
formavimo
susitikimai.*

Padėkos ir šventės.

Maitinimas.

Atributika.

*(Ne)materialios
dovanos.*

*Padėkos renginiai
ir šventės.*

*Savanorystės
valandų
skaičiavimas.*

*Socialinės
valandos.*

*Tarptautinis
bendradarbiavi-
mas.*

Pasidalijimai.

Komandos *formavimo* SUSITIKIMAI

Susitikimai su savanoriais yra svarbi proceso dalis, norint burti bendruomenę ir projekte turėti motyvuotų savanorių. Vienas iš būdų – mokymai. Deja, dažniausiai mokymų metu pagrindinis dėmesys yra skiriamas turiniui, o ne tarpusavio kontaktui.

Kitas būdas stiprinti savanorių bendruomenę – komandos formavimo susitikimai. Jų metu savanoriai smagiai leidžia laiką, susipažįsta su kitais, sužino daugiau apie save, įveikia mažesnę ar didesnę iššūkį, patiria bendrystę.

Šių susitikimų formatas ir trukmė gali būti labai įvairūs, priklausomai nuo poreikių ir turimų išteklių. Atsakydami į keturis klausimus, pasidalysime, kaip komandos formavimo susitikimus organizavome mes.

Kam skirta?

Mūsų atveju, komandos formavimo susitikimai skyrėsi pagal auditoriją: vieni buvo skirti visiems savanoriams, kiti – atskiroms savanorių grupėms, baigusioms tam tikrus mokymus (savanorių komandos lyderiams, Kauno žinovams, kultūros konsjeržams). Susitikimus atskiroms grupėms rengėme, nes mums buvo svarbu, kad savanorių komandos lyderiai mėgztų tarpusavio ryšį ir renginių metu jaustųsi kaip viena komanda, palaikytų vienas kitą.

Kas veda?

Komandos formavimo susitikimus gali vesti įvairūs savo srities profesionalai arba koordinatoriai, jei turi tam būtinų įgūdžių ir laiko. Mūsų savanorystės programoje dėl turimos patirties ir noro komandos formavimo susitikimus vedavo koordinatoriai. Toks sprendimas padėjo taupyti finansinius ir kitus išteklius bei užmegzti kontaktą su savanoriais, kartu motyvuojant savanorystės programos koordinatorius.

Rekomendacija:

svarbu įsivertinti, kokį vaidmenį susitikimo metu atlieka koordinatorius: jei veda susitikimą, tuomet jis neturėtų būti veiklos dalyvis, o jei nori dalyvauti veiklose – susitikimą turėtų vesti kitas asmuo, antraip gali kilti vaidmenų konfliktas ir sumaištis.

Koks formatas?

Priklausomai nuo komandos formavimo susitikime dalyvaujančių savanorių grupės, rinkdavomės skirtingus formatus. Keletas pavyzdžių:

- Savanorių komandos lyderius kvietėme pažinti save ir kitus. Susitikimo metu dalį laiko savanoriai žaidė komandinį žaidimą, kuriame turėjo kartu rasti sprendimus ir juos įgyvendinti, o likusį laiką, pasitelkę „Points of You“ metaforines korteles, dalijosi savo, kaip savanorių komandos lyderių, patirtimi.
- Su Kauno žinovais keliavome į gido vedamą ekskursiją.
- Visus savanorius kvietėme į susitikimą, su žinomu Kauno dramos teatro aktoriumi, kuris vedė įvairius žaidimus ir improvizacijas, padėjusias savanoriams geriau vieni kitus pažinti ir smagiai praleisti laiką.

Kiek kainuoja?

Gali pasirodyti, kad komandos formavimo veiklos – tai papildomų išteklių (finansinių ar žmogiškųjų) reikalaujantis procesas, tačiau geram komandos formavimo susitikimui svarbiausia yra motyvuoti dalyviai ir kūrybiškai nusi- teikę, patyrę vedėjai.

Neturint finansinių išteklių, galima maksimaliai į veiklas įtraukti ir savanorius. Pavyzdžiui, kviesti juos atsinešti savo stalo žaidimų, namuose gaminto maisto, su visais dalytis savo turimais talentais, kompetencijomis ir t. t.

Rekomendacija:

galvojant apie susitikimo formatą, verta atsižvelgti į dalyvių skaičių. Mažoje grupėje galima vykdyti veiklas, skiriant tiesioginį dėmesį kiekvienam. Didesnėje tenka rinktis kitokį formatą. Vienas labiausiai pasiteis- nusių formatų grupei, kurią sudaro daugiau kaip 100 žmonių – protmūšis.

Nereikėtų savęs riboti ir galvojant apie mokamus dalykus (autobuso nuomą, erdvės nuomą ar lektorius). Visuomet galima ieškoti partnerių ir geros valios žmonių, galinčių jus šiomis paslaugomis paremti.

Iš patirties galime teigti, kad, norint palaikyti ir auginti savanorių motyvaciją likti organizacijoje, svarbu skirti laiko neformaliai savanorių bendravimui, kol jie dar neturi atsakomybių ir ateina tiesiog smagiai praleisti laiką ar susipažinti. Ir tai neturi būti brangus malonumas – yra kūrybiškų būdų kurti ryšį be didelių finansinių išlaidų.

Maistas

Gali kilti klausimas, kuo toks paprastas dalykas, kaip maistas, susijęs su motyvacija. Remdamiesi patirtimi, nusprendėme šią temą išplėsti – netrukus suprasite, kodėl.

Maistas atlieka ne tik fiziologinę, bet ir socialinę funkciją. Netrukome įsitikinti, kad valgymas yra procesas, suvienijantis žmones. Valgydami bendraujame, išgyvename bendrą patirtį. Ne kartą iš savanorių girdėjome ar skaitėme grįžtamojo ryšio anketų atsakymuose, kad maistas, ypač skanus, juos motyvuoja.

Taip pat svarbu prisiminti, kad neretai savanoriauti žmonės ateina po darbų, mokslų, pietų arba vakarienės metu, o ir savanorystės valandos būna ilgos. Savo programoje numatėme, kad prieiga prie geriamojo vandens savanoriams yra būtina nuolat, o jei žmogus savanoriauja daugiau nei 4 val., aprūpiname jį ir maistu. Dažniausiai siūlydavome savanoriams sumuštinis, picas ir įvairius kepinis, nes tai daugeliui patinkantis, lengvai transportuojamas bei patogiai valgomas maistas.

Kadangi Lietuvoje turime visus keturis metų laikus, pasirūpinome ir karštaisiais gėrimais savanoriams – kava ir arbata. Tai ypač svarbu, jei savanorystė vyksta lauke ar šaltuoju metų laiku.

*Rekomendacija:
Pasirūpinti
maistu ir
gėrimais
savanoriams yra
vienareikšmiškai
verta, o neturint
finansinių
išteklų, galima
ieškoti rėmėjų,
veikiančių
maitinimo
srityje. Mūsų
savanoriai
džiaugėsi rėmėjų
„Caffeine“ kava
ir „Druskininkų
Rasa“ vandeniu.*

Atributika

Kaip minėta skyriuje apie savanorių pritraukimą, jų apranga atliko ne tik funkcinį ir įvaizdinį vaidmenį – ji taip pat veikė kaip motyvacinė priemonė.

Be pagrindinės aprangos (marškinėlių ir striukės), turėjome ir papildomos atributikos (džemperius ir juosmens krepšius), kurią dovanodavome kaip padėką ir paskatą už tam tikrą savanorystės valandų skaičių.

Pastebėjome, kad daliai savanorių buvo svarbu turėti „Kultūristo“ aprangą. Ją apsivilkus, apimdavo pasididžiavimo jausmas ir buvo lengviau įsijausti į savanorio vaidmenį, tapti bendruomenės dalimi. Baigę savanorystę, didelė dalis savanorių atributiką pasiliko kaip mielą prisiminimą. Dėl tvarumo paskatų savanorius, kurie nenorėdavo pasilikti jokios papildomos atributikos, po renginio skatindavome ją gražinti ir naudojome pakartotinai.

*Rekomendacija:
verta investuoti
į savanorių
aprangą arba
skiriamuosius
ženklus (liemenę,
kepurę ar pan.),
kurie išskirs
savanorius
žmonių būryje,
padės kurti jūsų
bendruomenės
identitetą ir liks
kaip smagus
prisiminimas.*

(Ne)materialios dovanos

Dovanų klausimas darbe su savanoriais neturi vieno konkretaus atsakymo ar sprendimo. Mes dovanas matėme kaip papildomą išorinės motyvacijos priemonę. Jos nėra būtinos, bet gelbsti, siekiant parodyti savanoriui asmeninį dėmesį bei dėkingumą. Projekto eigoje neakcentavome įvairių dovanų savanoriams, tačiau vis pradžiugindavome jomis už tam tikrus nuveiktus darbus ar didesnę prisidėjimo laiką. Nenorėjome, kad dovanos pagrindine motyvacija savanoriauti projekte.

Be materialių dovanų (atributika ar partnerių suteikiami kavos kuponai), taip pat kviesdavome savanorius nemokamai lankytis renginiuose, pirmiesiems pamatyti parodą, stebėti spektaklį, į kurį kitaip būtų sudėtinga patekti, susitikti su menininkais ar kūrėjais. Pastebėjome, kad savanoriai labai vertino ir džiaugėsi šiomis galimybėmis.

Išskirtinė dovana ir tikra staigmena savanoriams buvo 2022 metų pabaigoje Kaune (Savanorių pr. 41) atsiradęs gatvės meno kūrinys, skirtas „Kultūristams“.

Savo dėkingumą savanoriams labiausiai išreiškėdavome žodžiais ir rūpesčiu jų poreikiais – tiek padėkos renginių, tiek visos savanorystės metu.

Rekomendacijos:

Net jei dovanos nėra pagrindinė žmogaus motyvacija savanoriauti, padėka už suteiktą pagalbą yra malonus dėmesys ir gali motyvuoti papildomai.

Verta vietoje materialių dovanų rinktis įvairius patyrimus ir emocijas.

Padėkos renginiai ir šventės

Rengdami padėkos šventes savanoriams, svarstėme dvi galimybes: kviesiti savanorius būti svečiais ir mėgautis renginiu arba prisidėti prie turinio kūrybos ir patiems. Dažnai rinkdavomės pirmąjį variantą, nes norėjome surengti šventę savanoriams, kurioje jie neturėtų jokių kitokių vaidmenų ir papildomų rūpesčių.

Renginius savanoriams matėme kaip būdą išreikšti savo dėkingumą, parodyti, kad savanoriai yra matomi ir jais labai džiaugiamės. Padėkos renginius organizuodavome kartą ar kelis per metus (siejome su didžiųjų renginių įgyvendinimu, kur savanorių pagalbos reikėjo daugiausia).

„Kultūristų“ Kalėdos tapo mūsų projekto tradicija. Ji prasidėjo 2019 metais ir tęsėsi, net esant pasaulinei pandemijai. Prieškalėdinis laikotarpis dažnam yra metas reflektuoti apie praeinančius metus bei reikšti dėkingumą. Mes šia proga kvietėme savanorius susiburti, švęsti smagiai leidžiant laiką, dėkojome už jų indėlį į projektą ir informuodavome, kokias patirtis atneš kiti metai.

Padėkos renginių ir švenčių formatas buvo pramoginis – su daug juoko, malonių prisiminimų ir skanaus maisto.

Rekomendacijos:

Bent kartą per metus verta organizuoti padėkos renginius, kurių dėmesio centre būtų savanoriai.

Verta kurti tradicijas. Tai gali būti Kalėdų šventimas, Pasaulinė savanorių diena ar bet kokia kita proga, kurios savanoriai laukty ir žinoty, kad vyks ne kartą.

Savanorystės valandų skaičiavimas

Platforma „Timecounts“ leidžia matyti, kiek konkretus žmogus skyrė laiko savanorystei. Pastebėjome, kad kai kuriems savanoriams buvo svarbu sekti savo valandas. Be to, mums patiems buvo įdomu ir naudinga žinoti, kiek laiko žmonės savanoriauja. Taikėme sistemą, pagal kurią kas mėnesį kvietėme savanorius atsiimti vieną ar kitą dovaną.

Savanoriams kvietimas atsiimti dovaną buvo staigmena, nes šios sistemos jiems oficialiai nepristatėme. Kaip jau minėjome anksčiau, mums buvo svarbu, kad savanoriams tai netaptų tikslu ir nepaveiktų jų vidinės motyvacijos.

Savanoriai patys sprendavo, ar ateiti atsiimti dovanos, nes ne visiems tai buvo svarbu.

Socialinės valandos

Daugelį motyvacijos palaikymo būdų buvome apmąstę ir suplanavę, tačiau socialinės-pilietinės veiklos valandos, kaip pridėtinė vertė savanorystei, net ir mums buvo staigmena. Reguliariai sulaukdavome prašymų iš mokyklinio amžiaus savanorių išrašyti pažymą apie jų savanorystės valandas.

Supratome, kad ne viską galime apmąstyti ir suplanuoti iš anksto, kai kurie dalykai, kaip šis motyvas jaunuoliams, atsiranda ir paaiškėja projekto eigoje.

Tarptautinis *bendradarbiavimas*

Savanorių mainai

Tarptautinius savanorių mainus matėme kaip gerą priemonę savanoriams motyvuoti ir keistis patirtimi, tačiau bandymai parodė, kad jos efektyvumas priklauso nuo kuriamos savanorystės programos apimties, konteksto ir tikslo. Mūsų savanorystės programa ir motyvacinės priemonės buvo kuriamos, norint per tam tikrą projekto laiką pasiekti didžiulį savanorių būrį su palyginti mažais žmogiškaisiais ištekliais (tam buvo skirti trys etatai).

Nepaisant to, programos pradžioje svarstėme galimybę prisijungti prie Europos solidarumo korpuso programos. Ilgainiui paaiškėjo, kad kokybiškas šios programos įgyvendinimas reikalauja papildomų išteklių, kurių tuo metu neturėjome, tad šios minties atsisakėme.

Kur kas sėkmingesnis bandymas įvyko 2022-aisiais, kuomet pagal mainų programą į „Veszprém – Balaton 2023“ (Vengrija) išsiuntėme tris savanorius. Džiaugėmės bendradarbiavimu ir palaikėme mūsų savanorius šiame procese, tačiau pasinaudoti tokia galimybe pavyko tik todėl, kad derinimas vyko mums mažiau intensyviu periodu.

Iš patirties supratome, kad tarptautinių mainų organizavimas reikalauja didelio įsitraukimo, o rezultatais pasidžiaugti gali tik maža savanorių grupė. Kitos savanorių motyvavimo priemonės turėjo daugiau pranašumų, todėl tarptautinių mainų į savo taktiką neįtraukėme.

Rekomendacija:

tarptautinių mainų programos, kaip motyvacijos palaikymo taktika, labiausiai tinka organizacijoms, vystančioms nedidelės apimties ilgalaikės savanorystės programas ir turinčioms pakankamai laiko ar žmogiškųjų išteklių.

Komandiruotė

Mūsų akimis, daug naudos atnešęs sprendimas buvo kartu su savanoriais keliauti į buvusią Europos kultūros sostinę „Matera Basilicata 2019“ (Italija). Projekto metams artėjant prie pabaigos, pradėjome planuoti savanorystės programos palikimo scenarijus. Žinijome, kad Materos savanoriai po titulo metų įkūrė asociaciją, kuri sėkmingai vykdo savanorystę kultūros srityje iki šiol, todėl nusprendėme nuvykti ir įvertinti, kaip šią partiją galėtume pritaikyti Kaune. Po kelionės savanoriai grįžo įkvėpti tęsti savanorystę ir kurti savanorių asociaciją Kaune.

Rekomendacijos:

*tarptautinės patirtys ir gerųjų
praktikų taikymas gali būti labai
vertingas įkvėpimo šaltinis tiek
komandai, tiek savanoriams.*

Apibendrinant, tarptautinės patirtys stipriai motyvuoja savanorius ir kuria pagrindą naujoms iniciatyvoms. Tiesa, jos gali pareikalauti daug finansų ir laiko, todėl svarbu įsivertinti, ar tai efektyviausia priemonė turimomis sąlygomis.

Pasidalijimai

Grįžtamasis ryšys

Dirbant su savanoriais, svarbu ne tik gerai suplanuoti ir apgalvoti mokymus, susitikimus ar savanorystės galimybes, bet ir suteikti erdvę savanoriams pasisakyti.

Po mokymų ciklo, įgyvendinus vidutinio dydžio ar didelį renginį, prašėme savanorių užpildyti anketą ir suteikti mums grįžtamąjį ryšį. Šis būdas buvo pasirinktas dėl didelio savanorių skaičiaus. Įvertinę atsakymus, galėjome suprasti, ar judame tinkama kryptimi, ir pagerinti būsimų savanorių patirtį.

Savanorio citata po meistriškumo pamokų apie lyderystę:

„Pagyrimai lektoriui, nes mokymų metu buvo sudaryta pakankamai laisva ir jauki atmosfera, tad nebuvė jokios baimės ar nerimo išreikšti nuomonę, padiskutuoti, pajuokauti. O ir žygis, kaip mokymų dalis, taip pat labai smagus būdas susibendrauti su komanda (t. y. kaip teambuilding‘as).“

Savanorių komandų lyderius atskirai kvietėme reflektuoti apie savo vaidmenį. Priklausomai nuo skaičiaus, juos dažnai kviesdavome susitikti gyvai. Savanorių komandų lyderiai suteikdavo daug naudingos techninės informacijos apie kilsius iššūkius ir net pasiūlymų, kaip juos galima spręsti. Esant galimybei, pasiūlymus pritaikydavome, o savanorių komandos lyderiai pasijusdavo svarbia komandos dalimi.

Grįžtamojo ryšio anketa – tai galimybė savanoriams išreikšti savo nuomonę, o mums – sužinoti, ką galime keisti, tobulinti, ko nenumatėme, apie ką nepagalvojome. Neretai tai tampa erdve, kurioje savanoriai reiškia savo dėkingumą ir dalijasi įspūdžiais.

Savanorės citata po titulo metų atidarymo:

„Labai smagu, kai eini Laisvės aleja ir žmonės atpažįsta, kad tu esi savanoris, ir drąsiai klausia įvairių klausimų. Smagu, kad miestiečiai ir svečiai nebijo paklausti, visada padėkoja už atsakymus, palinki gero vakaro. Nustebino lankytojų nuoširdumas ir gera nuotaika. Tikrai ne vienas svečias palinkėjo, kad nesusąltume, ir nuoširdžiai dėkojo už suteiktą pagalbą ne tik jiems, bet ir kitiems.“

Grįžtamojo ryšio formatai gali būti įvairūs. Jei tai renginys, kuriame dalyvauja keli savanoriai, jam pasibaigus, galima pasilikti keletui minučių ir paklausti savanorių, kaip jiems sekėsi. Mūsų atveju, tai dažnai būdavo elektroninis klausimynas. Žmonėms lengviau reikšti mintis raštu, ypač jei tai anoniminė anketa – tuomet galime tikėtis atviresnių atsakymų.

Rekomendacijos:

*Skirkite laiko pasidomėti
savanorių nuomone ir
jausmais.*

*Būkite pasiruošę galimai
kritikai ir pokyčiams, kuriuos
galbūt reikės įgyvendinti.*

*Ruošdami anketą, įtraukite
įvairių formų klausimų:
uždary, atviry, su skalėmis ir
pan.*

AČIŲ
KULTŪRISTAMS - KALINAS 2022
SAVANORIAMS

Savanorių patirtys.

Dar vienas būdas savanoriams išreikšti savo mintis ir dalytis patirtimi su kitais savanoriais – rašyti „Kultūristams“ skirtose „Facebook“ grupėse. Mūsų atveju, tai nebuvo dažnas reiškinys (manome, kad daugeliui buvo nejauku viešai dalytis), bet vis primindavome savanoriams, kad gali tai daryti. Dažniau savanoriai dalydavosi mažose grupėse, kur dauguma pažįsta vienas kitą, pavyzdžiui, Kauno žinovų grupėje.

Rekomendacija:

pagalvokite, kaip skatinsite savanorius dalytis patirtimis tarpusavyje.

Savanorių nuotraukos iš renginių.

Mūsų projekte visi renginiai, mokymai ir susitikimai buvo aktyviai fotografuojami. Atrinkdavome nuotraukas ir dalijomės jomis su savanoriais „Kultūristams“ skirtoje „Facebook“ grupėje. Tai geras būdas kartu pasidžiaugti akimirkomis, o savanoriams – gauti kokybiškų nuotraukų ir būti pastebėtiems.

Rekomendacijos:

Susitarkite su fotografais ir jiems reguliariai priminkite, kad savanoriai būtų fotografuojami.

Į savanorystės sutartį įtraukite punktą, kad savanoriai bus fotografuojami, o nuotraukos naudojamos projekto reprezentacijai ir pan.

1
5
2

Programos *palikimas*

Savanorių asociacija

Titulo metams įpusėjus, pradėjome planuoti programos palikimo scenarijus. Pasinaudojome EKS tinklu ir paprašėme pasidalyti savo patirtimi. Labiausiai dėmesį patraukė anksčiau minėtas „Matera Basilicata 2019“ pavyzdys – savarankiška savanorių asociacija, toliau tęsianti savanorystę kultūros srityje. Pradėjome kalbėtis su buvusiais savanorių koordinatoriais bei asociacijos nariais ir bandėme išsiaiškinti, ką mes, kaip koordinatoriai, galime padaryti, kad šis scenarijus būtų pritaikytas Kaune. Supratome, kad idėjos tvarumas gali būti užtikrintas tik tuo atveju, jei motyvacija kyla iš pačios savanorių bendruomenės, o viskas, ką galime padaryti – informuoti apie galimybes ir palaikyti procese.

Apie idėją savarankiškai tęsti savanorystę nusprendėme užsiminti savanorių komandos lyderių žygyje. Praėjus keliems mėnesiams, trims savanorių komandos lyderiams suorganizavome komandiruotę į Materą – siekėme pasisemti patirties ir supažindinti savanorius su asociacijos veikimo principais. Tikėtina, kad šie žingsniai paskatino savanorių motyvaciją ir suteikė reikiamų žinių imtis iniciatyvos kurti savanorių asociaciją Kaune. Rašant šią metodologiją (2023-ųjų vasarį), savanoriai buvo pateikę notarui dokumentus su tikslu įsteigti asociaciją.

Rekomendacija:

programos metu kartais verta paleisti kontrolę, atsitraukti iš tarpininko pozicijos ir palaikyti savarankišką savanorių bendradarbiavimą. Tai stiprina jų tarpusavio ryšį, atsakomybę ir gali virsti vertingomis savanorių iniciatyvomis.

Palikimo renginys

Baigiantis titulo metams, galvojome apie palikimą ir išsikėlėme sau keletą tikslų, kuriems atliepti suorganizavome trijų dalių renginį:

1. Dalis:

Lietuvos organizacijas, dirbančias su savanoriais, kvietėme į konferenciją, kurioje dalijomės sukauptomis įžvalgomis ir praktiniais patarimais.

2. Dalis:

Po konferencijos vyko kultūros organizacijų ir kitų partnerių prisistatymai savanoriams bei kontaktų mugė. Čia jie susipažino su vietinėmis ir tarptautinėmis galimybėmis tęsti savanorystę kultūros srityje.

3. Dalis:

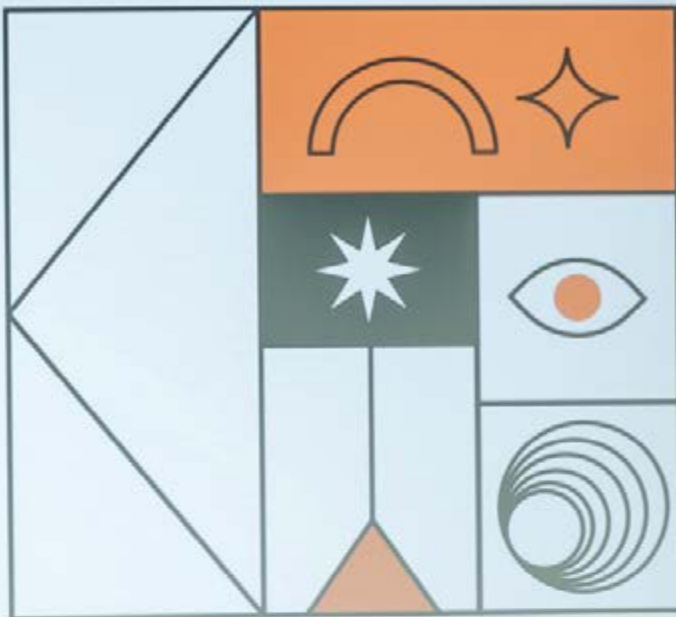
Kitą dieną vyko gyvas seminaras, skirtas būsimiems EKS tinklo savanorių programų koordinatoriams. Jo metu apžvelgėme savo programą ir dalijomės projekto specifikai aktualiais patarimais.

Renginys susilaukė sėkmės, nes buvo naudingas visiems dalyviams. Konferencijos ir kontaktų mugės metu organizacijos atrado ne tik susidomėjusių savanorių, bet ir tarpusavio partnerystės galimybių.

ALGOS INEŠTI: KUSIJA

aryti, kad
norystė veiktų?

Rekomendacijos:

Naudinga organizuoti ir dalyvauti renginiuose, kuriuose galima megzti ryšius su panašiomis organizacijomis, dalytis patirtimi ar net savanoriais.

Verta dalyvauti renginiuose, kuriuose galima sutikti ir pasiūlyti savanorystės idėją potencialiai auditorijai.

Programos *komanda*

„Man nusišypsojo sėkmė, kad projekte „Kaunas 2022“ teko atsakomybę dirbti ir kurti būtent savanorystės programą. Į ją įsitraukę savanoriai – labai skirtingos asmenybės, kurias sieja didelė vidinė motyvacija prisidėti, kuriant savo miesto kultūrą. Tai nuostabūs žmonės, su kuriais dirbti buvo savaimė motyvuojantis procesas.“

MARIJA
PULOKAITĖ

Savanorystės programos
kuratorė

„Miestiečių įsitraukimas į „Kaunas 2022“ projektą tapo didžiule programos sėkme. Matant besišypsančius, motyvuotus, savo laiką dėl bendro tikslo dovanojančius savanorius, norėdavosi nesustoti ir stengtis dar labiau. „Kultūristai“ tapo mano įkvėpimo šaltiniu!“

**AGNĖ
MEDĖKŠAITĖ**

Savanorystės programos
koordinatore

*„Tik dabar suprantu, kas įvyko
ir ką padarėme: sukūrėme
ir įgyvendinome programą,
padėjusią pritraukti didžiulį
skaičių savanorių į veiklas,
kurios tęsėsi ne vienerius metus.
Beprecedentis įvykis Kaune.
O nuostabiausia tai, kad
„Kultūristai“ ir toliau nori tęsti
savanorystę kultūros sektoriuje.
Kas tai, jei ne programos sėkmės
įrodymas?“*

VITALIJA
LYSKA-ACCOSSATO

Savanorystės programos
koordinatore

List of *photograph*

Martynas Plepys

9, 15, 18, 20, 29, 33, 34, 59, 63, 82, 85,
89, 97, 108, 111, 117, 123, 129, 134, 138,
140, 150, 159, 160, 161

Andrius Aleksandravičius

104, 115

Linas Žemgulis

13, 118, 133

Gražvydas Jovaiša

16, 65, 71, 112, 145

Lukas Kazakevičius

39

Sebastijonas Petkus

146

Julius Balašaitis

153, 155

Kaunas –
Europos kultūros
sostinė 2022

SAVANORYSTĖS PROGRAMOS METODOLOGIJA

Bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos integralios bibliotekų
informacinės sistemos (LIBIS) portale
ibiblioteka.lt

ISBN 978-609-8317-14-5

Leidėjas

Kaunas 2022

Sudarytoja

Marija Pulokaitė

Tekstų autoriai

Vitalija Lyska-Accossato

Agnė Medėkšaitė

Marija Pulokaitė

Maketo redaktorė

Viltė Migonytė-Petrulienė

Kalbos redaktorė

Laura Adomavičiūtė

Dizainas

Eglė Simonavičiūtė

Tadas Bujanauskas

Popierius

Munken Lynx 300

Munken Lynx 150

Šriftai

Founders Grotesk

SangBleu Kingdom

Spaustuvė

KOPA

Tiražas

350 vnt.

Kaunas 2023

Penkeri tarptautinio projekto „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“ bendradarbybės metai buvo lydimi nuolatinio mokymo(si) patirčių. Įgūdžių kėlimui projekto rėmuose kurtos specialiosios programos „Kultūros tempo akademijos“ tikslu tapo ne tik specializuoti, bet ir praktiniai mokymai. Jie apėmė kūrybos laisvės, aktyvaus bendruomeniškumo, atviros kultūros tinklaveikos ir tvarių sprendimų miestui temas. Miestiečių įvaldyti įrankiai, įgalino kurti tokį Kauną ir Kauno rajoną, apie kokį svajoja ir koku didžiuojasi šimtai žmonių. Tai – bendruomenės, veiklus jaunimas, senjorai, kultūros įstaigų ir įvairių tautų atstovai, architektūros, dizaino, paveldo profesionalai bei entuziastai. Išmoktos pamokos – asmeniškos ir kolektyvinės – atspindi mūsų bei Europos vertybes, kuriomis jaučiame atsakomybę pasidalinti. Metodologinių leidinių trilogija reflektuoja per visus šiuos metus įgytas patirtis ir pasiekimus. Leidiniai skirti visiems, siekiantiems teigiamų pokyčių ir neabejingiems savo miestui, bendruomenei ir kaimynui.

Kiti serijos leidiniai:

Bendruomenių programos metodologija,
sud. Greta Klimavičiūtė - Minkštimienė,
Aistė Ptašinskaitė - Paukštė, Milda Rutkauskaitė,
Kaunas, 2023, p. 254.

Jaunimo programos metodologija,
sud. Vaiva Marija Bružaitė, Sandra Karnilavičiūtė,
Aurelija Prašmuntaitė, Kaunas, 2023, p. 164.

